

Republika e Kosovës

Republika Kosovo

Republic of Kosovo

00 Numër: 32/2023

Data: 15.02.2023

Komuna e Istog

Opština Istok

Istog Municipality

<http://kk.rks-gov.net/istog/>

Tel: 038/200 438 14

KUVENDI I KOMUNËS/SKUPŠTINA OPŠTINE/MUNICIPAL ASSEMBLY ISTOG

Për: Të gjithë anëtarët e Kuvendit të Komunës-Istog

Në bazë të nenit 43 neni 45 dhe neni 47 të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale (Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, nr.28/2008) dhe neni 48.3 të Statutit të Komunës së Istogut 01Nr.62/2010, neni 5 i Udhëzimit Administrativ MAPL Nr.02-2015 për Mbajtjen e Mbledhjeve të Kuvendit të Komunës.

T H Ë R R A S

Mbledhjen e 12-të e rregullt e Legjislacionit të VII-të të Kuvendit të Komunës. Mbledhja do të mbahet më: 27.02.2023, e Hënë në Sallën e Kuvendit të Komunës në Istog, kati III, duke filluar me punë në ora 10:00.

R E N D D I T E:

1. Arsyetimi i mungesave në mbledhje,
2. Miratimi i procesverbalit nga mbledhja e kaluar,
3. Shqyrtimi dhe miratimi i Projekt Rregullores për Menaxhimin e mbeturinave në Komunën e Istogut,
4. Shqyrtimi dhe miratimi i Planit Strategjik për Trashëgimin Kulturore dhe Natyrore për komunën e Istogut 2023 -2027.
5. Shqyrtimi i Raportit vjetor të punës të NP. "Ambienti" për vitin 2022,
6. Pyetje nga anëtarët.

Vërejtje :

Lidhur me çështjen e mospjesëmarrjes në mbledhje, t'i referoheni dispozitës së nenit 39 paragrafi 39.8 të LVL.

Kryesuesi i Kuvendit
z. Enver Rugova

ERugova

NDERMARRJA PUBLIKE LOKALE
KRM “AMBIENTI”
Njësia Operative – Istog

Nr: 13 Data:16.01.2023

Për :

- **Z. Ilir Ferati – Kryetar i Komunës se Istogut**
- Asamblesë Komunale në Istog
- Komisionit të Aksionarëve , dhe
- Drejtoratit për punë komunale dhe shërbime publike

Nga :

- Ndërmarrja publike lokale “**Ambienti**” Istog

Lënda :

Raport pune i Ndërmarrjes Publike Lokale “**Ambienti**” ISTOG
Janar - Dhjetor / 2022

Hyrje

Ndërmarrja Publike Lokale “*Ambienti*” në Istog, aktivitetin e vetë të gjithmbarshëm e ushtron në frymën e:

- Ligjit për menaxhimin e mbeturinave;
- Ligjit mbi Ndërmarrjet publike;
- Statutit të Ndërmarrjes;
- Rregullores Komunale për menaxhimin e mbeturinave;
- Rregulloreve tjera të Ndërmarrjes “*Ambienti*”.

Statusi :

Statuti i Ndërmarrjes është akoma i pazgjidhur dhe Ndërmarrja funksionon si Njësi Rajonale e Mbeturinave me seli në Pejë dhe njëkohësisht si Ndërmarrje Publike Lokale deri në një vendim përfundimtar të Qeverisë që Ndërmarrjet e higjienës të kthehen nga Regjionale në Komunale.

Veprimtaria

Aktiviteti punëve që kryen Ndërmarrja jonë kategorizohet në:

- **Primare** dhe
- **Sekondare**

Aktiviteti primar i Ndërmarrjes “*Ambienti*” në Istog ka të bëjë me: grumbullimin, bartjen dhe deponimin e mbeturinave shtëpiake në Deponinë transfer në Tuqep KK Istog, , bartjen dhe deponimin e mbeturinave për në deponi nga Institucionet e rëndësishme si nga: Burgu dhe FSK-ja në Dubravë të KK Istog.

Aktiviteti sekondar i Ndërmarrjes “*Ambienti*” ka të bëjë me: fshirjen, pastrimin e përditshëm të sipërfaqeve publike, larjen e sipërfaqeve publike, mirëmbajtjen e gjelbërimit, pastrimin dhe eliminimin e mini deponive ilegale, pjesëmarrja aktive e fuqisë punëtore dhe mekanizmit me rastin e Aksioneve për rregullim të ambientit e punë të tjera që i përkasin veprimtarisë së Ndërmarrjes.

Shtrirja gjeografike e veprimtarisë është 99 % në menaxhimin e mbeturinave. Si qytet dhe fshatra është 100% ,mos përfshirja e 1 % në menaxhimin e mbeturinave është qasja e vështirë me makineri në tëren të ndryshme në territorit e komunës së Istogut.

Struktura organizative 2022

Ndërmarrja është strukturuar në:

- Sektori administrativ – shërbimet e përbashkëta dhe
- Sektori i operatives

	Pozita	Numri
Sektor administrativ		
	Menaxher	1
	Zyrtar financiar	1
	Kontabilist	1
	Faturist	1
	Inkasantë	5
	Inspektor	1
	Pastrues	1
Sektor i operatives		
	Automekanik	1
	Vozitës	6
	Punëtorë fizik	19
	Roje	2
Totali		39

Në vitin 2022 Janar- Dhjetor janë lëshuar këto fatura mujore:

Nr	Muaj	Nr.faturave	Shuma e faturimit me TVSH €	Shuma e inkasimit me TVSH €
1	Janar	6945	42,208.83	44,373.43
2	Shkurt	7021	42,289.72	33,056.42
3	Mars	7121	43,943.03	48,854.74
4	Prill	7147	43,895.64	45,184.95
5	Maj	7198	44,810.48	40,518.37
6	Qershor	7237	47,003.89	35,537.64
7	Korrik	7414	49,752.26	51514.95
8	Gusht	7619	50,428.44	61653.12
9	Shtator	7672	47,167.07	46,492.31
10	Tetor	7714	48222.58	44727.70
11	Nëntor	7719	47044.07	42146.54
12	Dhjetor	7713	47711.26	54869.31
	Totali	88520	554,477.27	548,929.48

Tabela e Faturimit dhe Inkasimit me TVSh për periudhën Janar –Dhjetor/2022

Nr.	Kategoria e Klientëve	Faturimi €	Inkasimi €	Përqindja (%)
1.	Amvisëria	355740.64	351351.83	98.77
2.	Institucionet	50168.42	56692.81	113
3.	Bizneset	148568.21	140884.84	94.83
	TOTALI 1+2+3	554477.27	548929.48	99

SPECIFIKIMI I SHPENZIMEVE PËR PERIODËN JANAR-DHJETOR/ 2022

Nr	Pershkrimi	Totali €
1	Shpenzimet e KEK	1971.44
2	Shpenzimet e IPKO-S	360
3	Shpenzimet e Vala	443.96
4	Shpenzime Adminidtrative	1809.75
5	Shpenzimet e Naftës	103353.38
6	Shpenzimet e Vajrave	3412.50
7	Tatime dhe Kontribute ,TVSH	54955.69
8	Shpenzimet e provizionit	492.07
9	Shpenzimet e PAGAVE	231342.13
10	Shpenzimet e marketingut \shpallje	150
11	Shpenzimet e Auto gomave	11556
12	Shpenzimet e reprezentacionit	2869.80
13	Shpenzimet e Përmbaruesit	3442.86
14	Tatimi ne Pronë	247.88
15	Shpenzimet e Regjistrimit te Automjeteve	5951.41
16	Shpenzimet e mirëmbajtjes dhe riparimit	43769.66
17	Rehabilitimi i Deponisë	4831.40
18	Pamkos	1930
19	Shpenzime higjienike	482.78
20	Dorza,jakne,pantllona e te tjera	5662.40
21	Printer per Administrate	800
22	Mirembajtja e programit	2721.90
23	Kosë Bari	900
24	ATK sipas marreveshjes	18000
25	Huazim	14000
26	Të tjera	1253.10
	Totali	516710.11

Sektori i operatives

Në këtë sektor janë të angazhuar shumica e fuqisë punëtore të Ndërmarrjes.
Në zonën e përfshirjes në rrjetin e mbledhjes së mbeturinave kemi të shpërndarë :

Numri i kontejnerëve :

Nr.	vendbanimi	Nr. i kontejnerëve 1.1 m ³	Nr. i kontejnerëve të hapur (7m ³ ,5m ³)	Nr. i kontejnerëve 120L
1	Banjicë			
2	Banjë	36	2	
3	Belicë			
4	Bellopojë	5		
5	Carallukë	3	1	
6	Cërkolez	1		
7	Cerrcë	5		
8	Dobrushë	16		
9	Draglec	10		
10	Drejë	1		
11	Dubovë e Vogël			
12	Dubravë	7		
13	Gurakoc	30	2	
14	Istog	130	8	590
15	Istog i poshtëm			180
16	Kaliqan			
17	Kashicë	4		
18	Kërrninë	1		
19	Kosh			
20	Kovragë	7		
21	Llugë	2		
22	Llukac i Begut	3		
23	Llukac i Thatë			
24	Lubovë	6		
25	Lubozhdë	4		
26	Mojstir			
27	Muzhevinë	7		

28	Orrobërdë	2		
29	Osojan	3		100
30	Polanë			
31	Prekallë	3	1	
32	Prigodë	2		
33	Rakosh	8		
34	Serbobran	1		
35	Shalinovicë			
36	Sinajë	4	1	
37	Staradran	4		
38	Studenicë	1		
39	Suhogërllë			
40	Tomoc	16		
41	Trubuhoc	1		
42	Tuçep			
43	Uçë	2		
44	Veriq			
45	Veriq i Ri		1	
46	Vrellë	11	2	
47	Zablaq	1		
48	Zallq	9		
49	Zhakovë	1		
50	Kamenic			
51	Shushic	2		
52	Burgu	30		
53	F.S.K	20	1	
54	Devolli (Sinajë)		3	
55	Padalishtë	3		
	Totali	402	22	870

Për arsye të dëmtimit dhe në pamundësi të blerjes së kontejnerëve të ri të madhësisë 1.1m³ jemi të detyruar t'i largojmë nga tereni dhe të kalojmë në shërbimin derë me derë, në ato vënde ku kemi pas shërbim me kontejnerë 1.1 m³. Arsye të tjera e largimit të kontejnerëve janë se veprimtaria primare e kompanisë është bartja e mbeturinave të amvisërisë nëpër kontejnerë kanë hudhur mbeturina të ndërtimtarisë që kanë paraqitur problem për puntorët dhe makineritë duke na shkaktuar defekte të shumta. Gjithashtu kanë hudhur mbetje shtazore që kanë paraqitur rrezik për puntorët për ndonjë infeksion.

Sasia e mbeturinave e barturë në deponi për vitin 2022 është si vijon :

Nr	Muaj	Shprazjet ne deponi	Sasia e mbeturinave m³	Nafta L
1	Janar	212	8922	5297
2	Shkurt	176	6931	4597
3	Mars	220	8907	4948
4	Prill	240	9187	5655
5	Maj	214	8903	5502
6	Qershor	228	8440	5169
7	Korrik	233	10203	6793
8	Gusht	326	13934	7267.38
9	Shtator	235	10828	5436.74
10	Tetor	234	11128	5904.3
11	Nëntor	211	10834	5971.7
12	Dhjetor	215	10703	5483.7
	Totali	2744	118920	68024.82

Mesatarja:

<u>1</u>	Ditore	<u>450.45 m³</u>
<u>2</u>	Mujore	<u>9910 m³</u>
<u>3</u>	Vjetore	<u>118920 m³</u>

Janë realizuar 345 ditë pune në 2022 në mbledhjen e mbeturinave dhe mirëmbajtjejn e hapësirave puplike.

Automjetet

Në 2022 kishim të angazhuara këto automjete

Automjetet për grumbullim dhe transport të mbeturinave					
Nr	Tipi	Kapaciteti ton	Viti i prodhimit	Targat	Gjendja (e mirë /funktionale/e keqe)
1	Ford	7 T	2011	03-671-EI	F
2	Mercedes Automatik	11 T	2000	03-571-ET	F
3	Ivecok Calabrez	7T	2000	03-207-GO	F
4	Mitcubish	4T	2009	03-480-CA	F
5	Merceds me Grepa	5T	1987	03-134-FB	F
6	Fap14x14	7T	1989	03-677-AH	E keqe
7	Kamionet T4	1T	2000	03-453-AI	E keqe
8	Mercedes 4.3t	4.3T	2004	03-206-GO	F
9	Man	5T	2007	03-219-HD	F
10	Mercedes Benz	8T	2022	03-690-HP	E mirë
11	Mercedes kiperash	5T	1973	03-904-DN Në shfrytzim	E keqe
12	Traktor	-	-	Në shfrytzim	F

D e p o n i a

Deponia në Tuqep është mirëmbajte nga Janari deri në Mars nga firma “Sib” me pagesë nga Ambineti, nga Prill deponia mirëmbahet nga kompania të kontraktura nga komuna.

Të hyrat dhe Shpenzimet

Të hyrat e Ndërmarrjes kanë qenë inkasimet qe bëhen për shërbimet qe u ofrojmë klientve tanë.

Shpenzimet e bëra edhe këtë vit si viteve të tjera janë kryesisht:

- për të ardhura personale të punëtorëve;
- për derivate të naftës qe janë pashmangshëm shumë të mëdha bazuar në aktivitetin qe e kryejmë .
- Ulje, goma, antifriz, baterija, etj.
- mirëmbajtja dhe riparimet e automjeteve (shumica të vjetra)
- Blerje te rrobave te punës për punëtorët (Xhaketa, pantallona, maica, këpuca) dy herë në vit (për sezonin veror dhe dimëror).
- Dorëza, çizme.
- Fshesa, Lopata, Kolica, Kosa për bar, Tela për Trimer, Bishta për lopata, Grabuja, Pajisje për gërryerje te barit neper trotuare.
- Rrotëza për kontejner, shpanera, llamarinë, elektroda, burgia.
- Material administrativ: fatura, letër, tonera, blloka për inkasant, blloka për shfrytëzim te automjeteve, lapsa, fletore, fasiklla, folldera, printer të madh.

Raporti i punës për 2022

- Janë shqyrtuar kërkesa të qytetarëve që lidhen me shërbimet e ofruara nga kjo Ndërmarrje si dhe ngarkesat e tyre me obligime;
- Janë shqyrtuar edhe Regjistrat e obliguesve – borxhlinjve të mëdhenj ndaj Ndërmarrjes dhe është vendosur për procedurë të mëtejme nëpërmjet Përmbaruesit Privat.
- Zgjerimi i veprimtarisë së grumbullimit të mbeturinave derë me derë.
- Vendime të tjera.

- Gjatë 2022 është punuar sipas planit operativ për menaxhim të mbeturinave:

Nga data **01.05.2022** kemi filluar kryerjen e shërbimeve **7 ditë** në javë në mbledhjen e mbeturinave dhe mirëmbajtjen e hapësirave publike.

Nga **01.06.2022** kemi filluar më punëtorë të rregullt në Gurrakoc në mirëmbajtjen e hapësirave publike.

Në Banje nga **15.06.2022** kemi fillar më punëtorë të rregullt në mirëmbajtjen e hapësirave publike.

Në Vrellë nga **15.06.2022** kemi filluar më punëtorë të rregullt në mirëmbajtjen e hapësirave publike një ose dy herë në javë sipas nevojë.

Në Rakosh nga **30.06.2022** kemi filluar me punëtorë të rregullt në mirëmbajtjen e hapësirave publike një herë në javë.

Në **Zallq** nga **07.07.2022** kemi filluar më punëtorë të rregullt në mirëmbajtjen e hapësirave publike një herë në javë.

Në vazhdimësi kemi bërë fshirjen e trotuareve nëpër qytet dhe në të gjitha rrugët e qytetit, lumin Qashu e kemi pastruar disa herë. Njëherësh kemi mirëmbajtur ambientin të Burimi i Istogut. Në vazhdimësi kemi bërë pastrimin e bus stacionve.

Në teren kemi bërë punë në sensibilizimin e popullatës për mbrojtje të ambientit dhe për obligimet që kanë ndaj kompanisë Ambientit.

Me **21.06.2022** është realizuar projekti nga GIZ, nga i cili projekt kemi përfituar një kamion te tipit **Mercedes** me kilometrazh **00**. Me **26.07.2022** kemi fillu punen më të në teren.

Me **15.08.2022** nga bashkadedhetari jonë Muahmet Blakaj Nga Llugat, është pranuar një donacion më mjete punë për kositje të barit.

Në muajn **Shtator** nga kuvendi i komunës është miratua kërkesa e kompanis për ngritjen e tarifës së shërbimeve.

Me **11.12.2022** nga PAMKOS "Shoqata për Pastërti dhe Ambient të Kosovës" kemi pranuar 20 parë rroba pune për puntor, 20 parë rroba shiu, 60 parë dorza pune.

Ky raport është përfshirë me aktivitetet kryesore të **Njësisë Operative "Ambienti"** – **Istog** për periudhën **Janar-Dhjetor 2022**.

Istog
16.01.2023

Menaxher
Alferd Tahirsylaj

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

Komuna e Istogut
Opština Istok- Municipality of Istog

**PROJEKT RREGULLORE (Komuna Istog)-NR.01/2023PËR
MENAXHIMIN E MBETURINAVE NË KOMUNËN E ISTOGUT**

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Komuna e Istog

Opština Istok Municipality of Istog.

Kuvendi i Komunës së Istogut

Në mbështetje të nenit 11, 12.2 (c), dhe nenit 17 (f) të Ligjit nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale (Gazeta Zyrtare, nr. 28, 4 qershor 2008), nenit 15.7, nenit 34 (paragrafi 2 dhe paragrafi 7) dhe nenit 80 të Ligjit nr. 04/L-060 për mbeturina (Gazeta Zyrtare, nr. 17, 29 qershor 2012) i ndryshuar dhe plotësuar me Ligjin nr. 08/L-071 (Gazeta Zyrtare, nr. 29, 1 shtator 2022), si dhe nenit ____ të Statutit të Komunës së _____, të datës-----2014, në mbledhjen e mbajtur më --.--.20XX, miraton këtë:

**RREGULLORE (Komuna Istog)-NR.01/2023 PËR MENAXHIMIN E
MBETURINAVE NË KOMUNËN E Istogut**

KAPITULLI I - I

DISPOZITA TË PËRGJTHSHME

Neni 1

Qëllimi

Me këtë rregullore përcaktohen rregullat dhe procedurat për organizimin dhe funksionimin e sistemit dhe standardet e shërbimit për menaxhimin e mbeturinave, hartimin e Planit komunal për menaxhimin e mbeturinave, krijimin e kushteve për zbatimin e tij si dhe detyrat dhe përgjegjësitë e organit kompetent komunal për kryerjen e shërbimeve për menaxhimin e mbeturinave, në territorin e Komunës së Istogut, në mënyrë që të mbrohet shëndeti publik dhe të zvogëlohet ndikimi i mbeturinave në mjedis.

Neni 2

Fushëveprimi

1. Kjo Rregullore zbatohet:
 - 1.1. Në territorin e Komunës së Istogut, për aktivitetet e menaxhimit të mbeturinave,
 - 1.2. Ndaj të gjithë personave fizik dhe juridik, prodhuesve dhe zotëruesve të mbeturinave dhe operatorëve që merren me menaxhimin e mbeturinave në territorin e Komunës së Istogut.
2. Dispozitat e kësaj rregulloreje nuk zbatohen për kategoritë e mbeturinave të përjashtuara sipas Ligjit për mbeturina dhe ligjeve dhe akteve të veçanta.

Neni 3 Përkufizimet

1. Shprehjet e përdorura në këtë Rregullore kanë këtë kuptim:
 - 1.1. **Administrata komunale**- të gjithë personat e punësuar nga autoriteti komunal siç përkufizohet në Ligjin nr. 03/L-040 për vetëqeverisjen lokale (Gazeta Zyrtare, nr. 28, 04 qershor 2008);
 - 1.2. **Deponi** - vendi i caktuar dhe rregulluar për mbeturina, ku do të vendosen mbeturinat nën apo mbi sipërfaqe të tokës;
 - 1.3. **Gazeta Zyrtare** – Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës;
 - 1.4. **Impiant** - objektepajisje të dedikuara për kryerjen e procesit të caktuar;
 - 1.5. **Komunë** - Komuna e Istogut, njësi e vetëqeverisjes lokale, në territorin dhe me kufijtë administrativë të përcaktuar sipas Ligjit nr. 03/L-041 për kufijtë administrativ të komunave (Gazeta Zyrtare, nr. 26, 2 qershor 2008);
 - 1.6. **Konsumator** - personi i cili ka lidhur kontratë për shërbime me ofruesin e shërbimeve ose merr shërbime të caktuara sipas Ligjit për mbeturina dhe kësaj rregulloreje;
 - 1.7. **Kompostim** - është procesi i dekompozimit të kontrolluar të mbeturinave organike me qëllim të prodhimit të kompostit;
 - 1.8. **Kryetar**- Kryetari i Komunës së Istogut;
 - 1.9. **Kuvend**- Kuvendi i Komunës së Istogut;
 - 1.10. **Ligj/Ligji për mbeturina** - Ligji nr. 04/L-060 për mbeturina (Gazeta Zyrtare, nr.17, 29 qershor 2012) i ndryshuar dhe plotësuar me Ligjin nr. 08/L-071 (Gazeta Zyrtare, nr. 29, 1 shtator 2022);
 - 1.11. **Ligji për Vetëqeverisjen Lokale** - Ligji nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale (Gazeta Zyrtare, nr. 28, 4 qershor 2008),
 - 1.12. **Ligji për bashkëpunim ndërkomunal** - Ligji nr. 04/L-010 për bashkëpunim ndërkomunal (Gazeta Zyrtare, nr. 7, 10 gusht 2011);
 - 1.13. **Leje përkatëse mjedisore** - nënkupton Leje mjedisore ose Leje mjedisore të integruar ose Leje mjedisore komunale, të përkufizuara sipas ligjit përkatës për

mbrojtjen e mjedisit dhe Ligjit përkatës për Parandalimin dhe Kontrollin e Integruar të Ndotjes;

- 1.14. **Magazinim** - ruajtja e sigurt dhe e përkohshme e mbeturinave në objektet e parapara për këtë qëllim.
- 1.15. **Mbeturina** - substancë apo objekt që prodhuesi apo zotëruesi e hedh, ka për qëllim ta hedh apo është i detyruar t'a hedh;
- 1.16. **Menaxhimi i mbeturinave**- nënkupton aktivitetet përfshirë mbledhjen, grumbullimin, transportin, përpunimin-rikuperimin, klasifikimin, deponimin e mbeturinave, mbikëqyrjen e operacioneve të tilla dhe kujdesin, mirëmbajtjen e mëvonshme të vendeve të depozitimit, si dhe veprimet e ndërmarra nga një tregtar ose ndërmjetësues;
- 1.17. **Mbeturina të rrezikshme**- nënkupton mbeturina që paraqesin një apo më shumë veti të rrezikshme të listuara në Shtojcën 1 të Ligjit për mbeturina;
- 1.18. **Mbeturina e parrezikshme** - mbeturinat që nuk paraqesin rrezik për mjedisin dhe shëndetin e njeriut dhe që nuk posedojnë karakteristika të mbeturinave të rrezikshme;
- 1.19. **Mbeturina të veçanta** - mbeturinat të cilat për nga natyra e krijimit dhe trajtimit konsiderohen të veçanta sipas nenit 38.4, të Ligjit për mbeturina;
- 1.20. **Mbeturina inerte** - mbeturinat të cilat nuk pësojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm fizik, kimik dhe biologjik në vendet ku janë deponuar si:
 - 1.20.1. mbeturina inerte që nuk treten, nuk ndizen ose nuk reagojnë fizikisht apo kimikisht, nuk zbërthehen biologjikisht në kontakt me materiet tjera dhe nuk ndikojnë në mënyrë të ndjeshme në mjedisin dhe shëndetin e njeriut;
 - 1.20.2. i tërë kullimidhe përmbajtja ndotëse e mbeturinës, mbetjet ekotoksike duhet të jenë të vlerës së papërfillshme dhe të mos rrezikojnë cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore;
- 1.21. **Mbeturinat komunale**- nënkupton:
 - 1.21.1. mbeturinat e përziera dhe mbeturinat shtëpiake të grumbulluara veç e veç, duke përfshirë letrën dhe kartuçin, qelqin, metalet, plastikën, mbetjet bio, drunjtë, tekstilet, paketimin, pajisjet e mbeturinave elektrike dhe elektronike, bateritë dhe akumulatorët e mbeturinave, mbeturinat vëllimore, përfshirë dyshekët dhe mobiliat;
 - 1.21.2. mbeturinat e përziera dhe mbeturinat e grumbulluara veçmas nga burimet e tjera, kur mbeturinat e tilla janë të ngjashme në natyrë dhe përbërje me mbeturinat shtëpiake;
 - 1.21.3. mbeturinat komunale nuk përfshijnë mbeturinat nga prodhimi, bujqësia, pylltaria, peshkimi, tankerët septike dhe rrjetet e kanalizimeve, si dhe nga trajtimi i ujërave të zeza, duke përfshirë llumrat e ujërave të zeza, mbeturinat e automjeteve ose mbeturinat e ndërtimit.

- 1.22. **Mbeturina komerciale** - nënkupton mbeturinat të cilat vijnë nga objektet që përdoren për qëllimet e tregut ose biznesit, sportit, edukimit, rekreacionit, por nuk përfshihen mbeturinat industriale dhe që nënkuptohet çdo mbeturinë e prodhuar nga një biznes duke përfshirë por jo kufizuar, në letër, karton, kanaçe, paketim me pakicë dhe mbështjellës ushqimi;
- 1.23. **Mbeturina ushqimore** - nënkupton mbeturinat e çdo substance apo produkti, qofte i përpunuar, i përpunuar pjesërisht ose i papërpunuar, e që pritet të konsumohet nga njerëzit, pijet, çamçakëzët dhe çdo substance, përfshirë edhe ujin, të përfshirë qëllimisht në ushqim gjate prodhimit, përgatitjes ose trajtimit të tij.
- 1.24. **Mbeturinat nga ndërtimi dhe rrënimi**- nënkupton mbeturinat e krijuara nga aktivitetet e ndërtimit dhe prishjes;
- 1.25. **Mbeturina të vëllimshme** - nënkupton mbeturinat me përmasa të mëdha fizike nga pajisjet dhe makineritë, mobiliat, dhe mbeturina tjera të vëllimshme, përmasat e të cilave e pengojnë përdorimin e zakonshëm të grumbullimit, transportimit dhe largimit dhe kërkohet që kjo të bëhet në mënyrë tëveçantë;
- 1.26. **Mbledhja** - mbledhje dhe transportim i mbeturinave duke përfshirë klasifikimin paraprak në lloje dhe magazinimin e mbeturinave për qëllime të bartjes deri në objekti për trajtim ose deponim të mbeturinave;
- 1.27. **Mbledhja e ndarë** - nënkupton mbledhjen, kur grumbullimi i mbeturinave bëhet në mënyrë të ndarë në lloje, të klasifikuar sipas natyrës dhe pajisjeve për të lehtësuar trajtimin specifik;
- 1.28. **Ministria** - Ministria përkatëse për mjedisin;
- 1.29. **Operatori**- nënkupton personin e pajisur me leje përkatëse mjedisore i cili në përputhje me dispozitat e Ligjit për mbeturina, Ligjit për prokurimin publik dhe legjislacionin përkatës në fuqi është përzgjedhur nga organi kontraktues i Komunës për ofrimin e shërbimeve publike për menaxhimin e mbeturinave, brenda territorit të Komunës së Istogut;
- 1.30. **Organe komunale** - nënkupton Kuvendin dhe Kryetarin e Komunës së Istogut
- 1.31. **Person** - person fizik ose juridik i cili është i involvuar në mënyrë të drejtpërdrejt ose tërthorazi, në proceset për menaxhimin e mbeturinave;
- 1.32. **Prodhuesi i mbeturinës** - çdo person, veprimtaria e të cilit krijon/prodhon mbeturinë ose çdonjëri që merret me para-procesim, përzierje apo operime tjera që rezultojnë në ndryshimin e natyrës apo përbërjen e mbeturinës;
- 1.33. **PKMM** - Plani komunal për menaxhimin e mbeturinave;
- 1.34. **Qeveria** - Qeveria e Republikës së Kosovës;
- 1.35. **Riciklimi** - çdo operim të përpunimit nga i cili materialet mbeturinë janë rikthyer në produkte, materiale, substanca qoftë si origjinale apo për qëllime tjera. Kjo përfshinë rikthimin e materialeve organike por nuk përfshinë përfitimin e energjisë

dhe ripërpunimin në materiale që përdoren si karburante apo për operimet e mbulimit të mbeturinave;

- 1.36. **Statut** - Statuti i Komunës së Istogut, i datës -----2014;
 - 1.37. **SMM** - Sektori/Njësia/Zyrtari përkatës për Menaxhimin e Mbeturinave, që vepron në kuadër të Drejtorisë së SHP i cili zbaton politikat në fushën e mbrojtjes përcaktuar nga ministritë përkatëse dhe legjislacioni përkatës në fuqi për krijimin e një sistemi të qëndrueshëm për menaxhimin e mbeturinave komunale;
 - 1.38. **Trajtimi i mbeturinave** - nënkupton të gjitha operacionet e përpunimit ose magazinimit, deponimit, përfshirë përgatitjet para përpunimit ose magazinimit, deponimit të mbeturinave;
 - 1.39. **Zotëruesi i mbeturinës** - prodhuesi i mbeturinës apo personi që e posedon mbeturinën;
2. Termat tjerë të përdorura në këtë rregullore kanë kuptimin e njëjtë me përkufizimet e dhëna në Ligjin për mbeturina, Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale, dhe Statutin.

KAPITULLI II - SISTEMI PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Neni 4

Parimet për menaxhimin e mbeturinave

1. Mbeturinat në Komunën e Istogut, mblidhen, grumbullohen, trajtohen dhe menaxhohen në përputhje me dispozitat e Ligjit për mbeturina, këtë rregullore, PKMM si dhe dispozitat e legjislacionit në fuqi.
2. Menaxhimi i mbeturinave në territorin e Komunës së Istogut bëhet duke u bazuar në respektimin e parimeve dhe sipas kuptimeve të përcaktuara në Nenin 5 të Ligjit për mbeturina, si në vijim:
 - 2.1. Parimi i afërsisë dhe vetë trajtimit;
 - 2.2. Parimi i vigjilencës dhe parandalimit;
 - 2.3. Parimi ku ndotësi paguan;
 - 2.4. Parimi për menaxhimin e mbeturinave i sistemuar sipas prioriteteve;
 - 2.5. Parimi i përgjegjësisë së prodhuesit dhe zotëruesit;
 - 2.6. Parimi i sigurimit financiar;
 - 2.7. Parimi për qasje të publikut në informata;
 - 2.8. Parimi i mbrojtjes së të drejtave në gjykatë.

Neni 5

Organizimi i menaxhimit të mbeturinave

1. Menaxhimi i mbeturinave në Komunën e Istogut, duhet të organizohet në atë mënyrë të:
 - 1.1. mbuloheti tërë territorit të Komunës me shërbimin e grumbullimit të mbeturinave dhe transportimit;
 - 1.2. bëhet rritja e cilësisë, efikasitetit dhe qëndrueshmërisë dhe ngritja e kapaciteteve institucionale të menaxhimit të mbeturinave;
 - 1.3. bëhet kapaciteteve institucionale për menaxhimin e mbeturinave;
 - 1.4. rishikimi i procesit tarifar për të siguruar mekanizëm të qëndrueshëm të financimit;
 - 1.5. përmirësim i performancës operative dhe financiare të ofruesve të shërbimit;
 - 1.6. parandalimi dhe eliminimi i deponive ilegale të mbeturinave.
 - 1.7. parandalohet ndotja nga mbeturinat dhe t'i kufizohet ndikimi kur ajo ndodh në mënyrë që të mënjanohet çdo dëm a rrezik për mjedisin dhe për shëndetin, mirëqenien dhe sigurinë e jetës së njeriut;
 - 1.8. ruhet fauna dhe flora, mjedisi e peizazhi nga degradimi, dhe sidomos të ruhen burimet natyrore nga ndikimet e mbeturinave;
 - 1.9. sigurohen shërbime të rregullta dhe të besueshme drejt mbledhjes së mbeturinave dhe trajtimit të tyre të ndarë, në të gjitha fazat e administrimit të tyre dhe të mos përzihen me mbeturinat e rrezikshme;
 - 1.10. përmirësohet qasja në shërbimet e menaxhimit të mbeturinave nga popullata në zonat urbane dhe rurale në përputhje me politikat qeveritare dhe PKMM;
 - 1.11. zbatojnë shërbimet bazë të menaxhimit të mbeturinave drejt qëndrueshmërisë dhe mbeturinat t'i nënshtrohen sa më shumë reduktimit, riciklimit dhe ripërdorimit;
 - 1.12. zhvillohet potenciali ekonomik i ekonomisë qarkore, me përfshirjen e grupeve të cenueshme;
 - 1.13. parandalojnë dhe reduktojnë prodhimin e mbeturinave me qëllim të parandalimit të ndotjes së mjedisit dhe mbrojtjes së shëndetit të njeriut, nga prodhuesit dhe zotëruesit e mbeturinave;
 - 1.14. rritet ekspertiza specifike sektoriale në komunë dhe trajtimi i mbeturinave tu përmbahet standardeve profesionale dhe të bëhet në pajtim me dispozitat e ligjit për mbeturina, këtë rregullore dhe legjislacionin përkatës në fuqi.
 - 1.15. përdoren vetëm teknikat dhe metodat më të mira të mundshme të bazuara në kritere mjedisore për ndarjen, grumbullimin, transportimin, ruajtjen, përpunimin dhe asgjësimin e mbeturinave;
 - 1.16. realizohet një cikël sa më i shkurtër për administrimin e mbeturinave me qëllim që të zvogëlohet koha e ekspozimit të tyre në mjedis;
 - 1.17. dëmshpërblehet dhe të rehabilitohet nga personat fizike dhe juridik, ndotja dhe dëmtimi që shkaktohet prej tyre nga keqadministrimi i mbeturinave.

Neni 6

Reduktimi, Ripërdorimi dhe riciklimi i mbeturinave

1. Menaxhimi i mbeturinave në Komunën e Istogut duhet të organizohet në atë mënyrë që mbeturinat të:
 - 1.1. **Reduktohen** - prodhuesit dhe zotëruesit e mbeturinave të parandalojnë dhe reduktojnë prodhimin e mbeturinave, me qëllim të parandalimit të ndotjes së mjedisit dhe mbrojtjen e shëndetit të njeriut;
 - 1.2. **Ripërdoren** - mbeturinat, kur ka mundësi, të ripërdoren apo përpunohen si lëndë e parë sekondare dhe si lëndë për përfitimin e energjisë;
 - 1.3. **Riciklohen** - mbeturinat, kur është e mundur të riciklohen me qëllim që të përdoren si lëndë e parë sekondare.

Neni 7

Trajtimi i barabartë

Operatori duhet të trajton në mënyrë të barabartë të gjithë konsumatorët, prodhuesit dhe zotëruesit e mbeturinave dhe nuk mund të diskriminojë asnjë person në cilëndo prej bazave të përcaktuara në Ligjin për mbrojtje nga diskriminimi.

KAPITULLI III -

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Neni 8

Dokumentet përplanifikimin dhe menaxhimin e mbeturinave

1. Dokumentet për planifikimin dhe menaxhimin e mbeturinave, siç përcaktohet në Ligjin për mbeturinat, janë:
 - 1.1. Strategjia e Republikës së Kosovës për menaxhimin e mbeturinave (Strategjia), e cila propozohet nga ministria dhe miratohet nga Qeveria, për periudhën kohore dhjetë (10) vjeçare, dhe rishqyrtohet së paku në pesë (5) vjet;
 - 1.2. Plani i Republikës së Kosovës për menaxhimin e mbeturinave, i cili nxirret nga ministria për periudhën kohore prej pesë (5) vitesh dhe i cili rishqyrtohet sipas nevojë;
 - 1.3. Plani komunal për menaxhimin e mbeturinave (PKMM), i cili nxirret nga komuna në pajtim me nenin 9 të kësaj rregulloreje;

- 1.4. Plani për menaxhimin e mbeturinave nga zotëruesi i mbeturinavei cili nxirret nga pronari i pajisjes për periudhën pesë (5) vjeçare;
- 1.5. Plani për menaxhimin e mbeturinave nga operatori për menaxhimin e mbeturinave, i cili nxirret nga operatorët për periudhën pesë (5) vjeçare.

Neni 9

Plani komunal për menaxhimin e mbeturinave

- 1.1. PKMM duhet të jetë i harmonizuar me Planin e Republikës së Kosovës për menaxhimin e mbeturinave;
- 1.2. nxirret për periudhën kohore prej pesë (5) vitesh dhe i cili rishqyrtohet sipas nevojë;
- 1.3. hartohet në bashkëpunim me operatorët dhe në një proces publik dhe gjithëpërfshirës me pjesëmarrje të qytetarëve, institucioneve dhe organizatave të ndryshme joqeveritare;
- 1.4. miratohet nga Kuvendi.
2. Përmbajtja e PKMM, duhet të jetë në pajtim me paragrafin 6 të Nenit 10 të Ligjit për mbeturina.
3. Sipas nevojës dhe në marrëveshje, Komuna e Istogut së bashku me një a më shumë komuna mund të nxjerrin planin e përbashkët lokal për menaxhimin e mbeturinave.
4. Përgjegjës për zbatimin e PKMM janë organet komunale të përcaktuara në këtë rregullore dhe në PKMM.
5. Kuvendi, më së largu një vit pas hyrjes në fuqi të kësaj rregulloreje miraton PKMM.

Neni 10

PKMM dhe masat për parandalimin, reduktimin, dhe riciklimin e krijimit të mbeturinave

1. Në PKMM duhet të integrohen procedurat dhe programet, në të cilat përcaktohen masat për parandalimin dhe reduktimin e krijimit të mbeturinave, për të ndikuar qëgradualisht të ndryshohen shprehitë e konsumatorëve për prodhim të mbeturinave.
2. Masat, sipas paragrafit 1 të këtij neni, përfshijnë por nuk kufizohen në veprimet si në vijim:
 - 2.1. rritja e ndërgjegjësimit të konsumatorëve për çështjet e parandalimit dhe reduktimit të prodhimit të mbeturinave;
 - 2.2. përgatitja e ambientit për futjen graduale të tarifave volumetrike për të dekurajuar prodhimin e mbeturinave;
 - 2.3. promovimi dhe fasilitimi i skemës së kompostimit individual;
 - 2.4. promovimi përmes politikave të favorshme të hapjes së stacioneve rimbushëse dhe dyqaneve “zero mbeturina”;
 - 2.5. përgatitja e ambientit, dhe në koordinim me Qeverinë, për largimi nga tregu i artikujve një përdorimesh të tillë si qeset plastike dhe paketimeve një përdorimesh;

- 2.6. promovimi dhe facilitimi i restoranteve dhe objekteve gastronomike “zero mbeturina” për të reduktuar mbeturinat;
- 2.7. futja e stimuljeve të përshtatshëm fiskal, tarifave preferenciale, kontraktimi dhe prokurimi publik preferencial nga këto subjektet me “zero mbeturina”.

3. Në PKMM duhet të integrohen procedurat dhe programet, në të cilat përcaktohen masat për ripërdorimin dhe riciklimin e mbeturinave komunale por edhe kategorive tjera të mbeturinave, me theks të veçantë në mbeturinat nga ndërtimi dhe rrënimi, mbeturinat e vëllimshme, mbeturinat e veçanta.

4. Masat, sipas paragrafit 1 të këtij neni, përfshijnë por nuk kufizohen në veprimet si në vijim:

- 4.1.aktivitetet vetëdijësuese për ripërdorim dhe riciklim të mbeturinave;
- 4.2.përgatitjet për sigurimin e infrastrukturës për ndarjen e mbeturinave në burim dhe për hapjen e qendrës së grumbullimit dhe ripërdorimit të produkteve të hedhura;
- 4.3.analizat e kompozicionit të mbeturinave dhe potencialit të mbeturinave që mund të riciklohen, dhe shikimi i mundësisë për hapjen e qendrës lokale/rajonale të kompostimit dhe për hapjen e qendrës për rikuperimin e mbeturinave nga ndërtim dhe rrënimi;
- 4.4.përgatitja e ambientit për zbatimin e skemave të përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit dhe zotëruesit të mbeturinave.

Neni 11

PKMM dhe fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera

Në PKMM duhet të integrohen procedurat dhe përcaktohen masat për menaxhimin e mbeturinave gjatë Gjendjes së jashtëzakonshme siç përcaktohet në Kushtetutë, si dhe për masat për zbatimin e mbrojtjes, shpëtimit dhe ndihmës gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera, siç përcaktohet në Ligjin Nr. 04/-L-027 për mbrojtje nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera (Gazeta Zyrtare, nr. 22, 19 tetor 2011).

KAPITULLI IV -

DETYRAT DHE PËRGJEGJËSITË PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Neni 12

Spektori për Menaxhimin e Mbeturinave

1. Spektori/Njësia/Zyrtari përkatës për Menaxhimin e Mbeturinave (SMM), vepron në kuadër të Drejtorisë së SHP.¹

2. SMM bashkëpunon me ministrin dhe me palët e interesuara për hartimin e dokumenteve për planifikimin dhe menaxhimin e mbeturinave si dhe zbaton politikat në fushën e mbrojtjes, të përcaktuara nga ministritë përkatëse dhe legjislacioni përkatës në fuqi, për krijimin e një sistemi të qëndrueshëm për menaxhimin e mbeturinave komunale.

3. SMM bashkëpunon me policinë, prokurorinë, gjykatat, dhe institucionet tjera në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 13

Detyrat dhe përgjegjësitë e Sektorit për menaxhimin e mbeturinave

1. SMM, ka detyrat dhe përgjegjësitë si në vijim:

- 1.1. planifikon, rregullon, udhëheqë dhe të zbaton aktivitete për menaxhimin e mbeturinave brenda territorit të komunës së Istogut;
- 1.2. harton, siguron dhe raporton zbatimin e PKMM, në pajtim me këtë rregullore dhe legjislacionin përkatës në fuqi;
- 1.3. udhëzon dhe mbikëqyrë ofruesit e shërbimeve për menaxhimin e mbeturinave komunale;
- 1.4. planifikon buxhetin për funksionimin e duhur të menaxhimit të mbeturinave;
- 1.5. propozon tarifën për menaxhimin e mbeturinave dhe mënyrën e arkëtimit të mjeteve financiare;
- 1.6. siguron faturimin e taksës për mbeturina, dhe për organizimin dhe shpërndarjen e faturave;
- 1.7. siguron kushtet e veprimit dhe operimit për operatorët publikë dhe privatë;
- 1.8. organizon menaxhimin e mbeturinave nga sipërfaqet publike;
- 1.9. mbikëqyrë mbledhjen, transportimin deri në deponi të mbeturinave komunale, komerciale, inerte, të vëllimshme, nga ndërtimet dhe rrënimet, ushqimore, si dhe llojeve tjera të mbeturinave të cilat janë në kompetencë të nivelit lokal;
- 1.10. njofton publikun për menaxhimin e mbeturinave dhe promovon ngritjen e vetëdijesimit publik - pjesëmarrjen aktive të qytetarëve në menaxhimin e mbeturinave, në bashkëpunim me njësitë përkatëse në komunë;
- 1.11. promovon minimizimin e mbeturinave (ripërdorim, reduktim, riciklim (3R), kompostimin shtëpiak etj.);
- 1.12. identifikon pikat/deponitë ilegale të hedhjes së mbeturinave dhe siguron evitimin e tyre;
- 1.13. në bashkëpunim me njësitë tjera komunale siguron kushte veprimi dhe operimi për operatorin;
- 1.14. harton raportet për menaxhimin e mbeturinave, përfshi raporte vjetore për menaxhimin e mbeturinaveraportet për shkallën e arkëtimit të tarifës për mbeturina,

- sipas kërkesave që dërgohet në Ministri si dhe raporteve tjera të përcaktuar në Ligjin për mbeturina dhe këtë rregullore;
- 1.15. bënë monitorimin mjedisor të deponisë së mbeturinave (*NË RASTET KUR KA NJË TË TILLË NË TERRITORIN E KOMUNËS*);
 - 1.16. në emër të komunës përgatit dhe dërgon informacionet dhe rekomandimet e kërkuara nga Ministria, lidhur me menaxhimin e mbeturinave.
2. SMM, sipas nevojës dhe në bashkëpunim me dhe përmes operatorit të kontraktuar për menaxhimin e mbeturinave komunale, përcakton:
- 2.1. vendndodhjen e pikave të grumbullimit të mbeturinave;
 - 2.2. llojin, numrin, mënyrën e shpërndarjes dhe vendosjes së kontejnerëve për;
 - 2.3. lokacionin për vendosjen e kontejnerëve dhe mënyrën e mirëmbajtjes së tyre;
 - 2.4. kushtet për mënyrën e mbledhjes, ndarjes, përpunimit dhe riciklimit, të mbeturinave;
 - 2.5. orarin dhe dinamikën për mbledhjen e mbeturinave, dhe sipas nevojë autorizon operatorin që të bëjë mbledhjen e mbeturinave edhe jashtë orarit dhe dinamikës së paraparë;
 - 2.6. mënyrat për transportim të mbeturinave komunale;
 - 2.7. siguron, brenda afatit të caktuar, kontejnerë të veçantë për hedhjen e mbeturinave gjatë ndërtim-rrënimit, mbeturinave të vëllimshme dhe të caktojë tarifën e këtij shërbimi në bazë të zbrazjes së kontejnerëve.
3. SMM, përkujdeset që të themelohet komisioni i ankesave në kuadër të administratës komunale, i cili do të shqyrton ankesat e konsumatorëve sa u përket shërbimeve të menaxhimit të mbeturinave, tarifave dhe mënyrës së arkëtimit të tyre.

Neni 14

Të drejtat e prodhuesit apo zotëruesit të mbeturinave

1. Çdo prodhues apo zotërues i mbeturinave dhe çdo konsumator ka të drejtë:
 - 1.1. qasjeje në shërbimet publike për hedhjen dhe grumbullimin e mbeturinave;
 - 1.2. të informohet dhe të kërkojë informata për menaxhimin e mbeturinave
 - 1.3. të marrë pjesë dhe të kontribuojë në politikat për menaxhimin e mbeturinave;
 - 1.4. të bëjë ankesë, ndaj shërbimit të ofruar dhe të marrë përgjigje në ankesën e bërë.

Neni 15

Detyrat dhe përgjegjësitë e prodhuesit apo zotëruesit të mbeturinave

1. Çdo prodhues apo zotërues i mbeturinave ka detyrat dhe përgjegjësitë si në vijim:
 - 1.1. të regjistrohet në listat e shërbimit të konsumatorëve për mbledhjen dhe bartjen e mbeturinave dhe të përditësojnë të dhënat në rastet e ndryshimit të adresës;

- 1.2. të bashkëpunojnë me autoritetet publike për të siguruar një mjedis të pastër;
 - 1.3. të bëjnë përpjekje për minimizimin e mbeturinave (përmes ripërdorim, reduktim, riciklim (3R), kompostimit shtëpiak dhe formave tjera të mundshme);
 - 1.4. t'i respektojnë rregullat e përcaktuara me legjislacionin përkatës në fuqi dhe PKMM;
 - 1.5. të paguaj për shërbimin e ofruar në bazë të tarifës së miratuar nga Komuna;
 - 1.6. t'i hedhin mbeturinat e tyre në vende dhe sipas sistemit të caktuar nga ana e Komunës për mbledhjen e mbeturinave, ndërsa mbeturinat e rrezikshme t'i ndajnë dhe t'i dorëzojnë në vendet e caktuara për to, në pajtim me legjislacionin në fuqi;
 - 1.7. të bëjnë ndarjen e mbeturinave sipas sistemit të caktuar nga komuna, me qëllim të trajtimit dhe riciklimit të tyre si dhe t'i hedhin ose dorëzojnë mbeturinat e një lloji:
 - 1.7.1. në shporta dhe kontejnerë të përcaktuar për atë lloj;
 - 1.7.2. në pika ose qendra grumbulluese të përcaktuara për atë lloj; ose
 - 1.7.3. te operatori;
 - 1.8. ta njoftojnë SMM kur prodhojnë mbeturina gjatë meremetimit apo rrënimit të objekteve dhe të largojnë këto mbeturina, nga hapësirat ose vendet publike, në pajtim me legjislacionin në fuqi.
2. Prodhuesit apo zotëruesit e mbeturinave të veçanta, mbeturinave të rrezikshme dhe mbeturinave medicinale, janë të detyruar të respektojnë legjislacionin në fuqi për trajtimin e këtyre mbeturinave dhe të përdorin sistemin e ndarjes së kontejnerëve dhe ti dorëzojnë ato mbeturina në vendet e caktuara për to.
3. Prodhuesit apo zotëruesit e mbeturinave, për objektet dhe pajisjet për menaxhimin e mbeturinave, për të cilat sipas Ligjit për mbeturina, është e nevojshme të merret cilado nga lejet mjedisore, janë të detyruar të nxjerrin Planin për menaxhimin e mbeturinave, në pajtim me Neni 11 të Ligjit për mbeturina.

KAPITULLI V -

AKTIVITETET PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Neni 16

Grumbullimi i mbeturinave

1. Grumbullimi i mbeturinave bëhet vetëm në kontejnerë dhe në vendet e mbledhjes së mbeturinave të cilat caktohen nga Komuna.
2. Ndryshimi i vendndodhjes së vendeve të mbledhjes së mbeturinave dhe vendit të kontejnerëve, pa miratim të komunës, përbën shkelje dhe ndëshkohet sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 17

Kontejnerët për mbeturina

1. Me qëllim të mbajtjes sa më të mirë të pastërtisë në sipërfaqe publike, vendoset numër i mjaftueshëm i kontejnerëve për mbeturina.
2. Llojin, mënyrën, vendin dhe numrin e kontejnerëve dhe të mjeteve tjera në sipërfaqe publike, e cakton SMM, në bashkëpunim me operatorin.
3. Numri i kontejnerëve duhet të përshtatet me numrin e banorëve në objektet e përbashkëta të banimit dhe llojin e mbeturinave që krijojnë.
4. Kontejnerët për mbeturina duhet të vendosen në vende të dukshme dhe të përshtatshme.
5. Kontejnerët, nëse paraqitet nevoja, duhet të kenë mbishkrime të dukshme që udhëzojnë për klasifikimin e mbeturinave.
6. Personat juridik dhe fizik të amvisërive që marrin shërbimet derë me derë, sigurojnë kontejnerët sipas llojit dhe mënyrës që caktohet nga SMM.
7. Prodhuesit apo zotëruesit e mbeturinave të veçanta, duhet të përdorin sistemin e ndarë të kontejnerëve me qëllim të ndarjes së mbeturinave medicinale dhe mbeturinave të tjera, që i nënshtrohen një trajtimi të veçantë, në pajtim me legjislacionin në fuqi.
8. Ndërmarrja së cilës i besohen punët e mirëmbajtjes së rregullt të parqeve, sheshe dhe në vende tjera, është e obliguar të vendosë dhe të mirëmbajë numër të mjaftueshëm të kontejnerëve (koshave) për mbeturina.
9. Çerdhet, kopshtet dhe shkollat, publike e private, duhet të përdorin sistemin e disa kontejnerëve për të edukuar fëmijët dhe nxënësit me normat e rregullat bashkëkohore të trajtimit të ndarë të mbeturinave.
10. Për mirëmbajtjen dhe pastrimin e kontejnerëve për mbeturina, në sipërfaqe publike, kujdeset operatori.
11. Personat juridik dhe qytetarët janë përgjegjës për mirëmbajtjen dhe pastrimin e kontejnerëve për mbeturina dhe vendeve përreth tyre.

Neni 18

Orari për mbledhjen dhe hedhjen e mbeturinave

1. Komuna bën publike oraret e hedhjes dhe mbledhjes së mbeturinave.
2. Në procesin e vendimmarrjes për caktimin e orarit të hedhjes dhe mbledhjes së mbeturinave, ftohen të marrin pjesë personat juridik dhe fizik, OJQ-të dhe publiku i interesuar.
3. Secili person ka të drejtë të kërkojë të informohet për ecurinë e procesit të hedhjes dhe largimit të mbeturinave.
4. Sistemimi dhe hedhja e mbeturinave, nga prodhuesit apo zotëruesit e mbeturinave bëhet vetëm në kontejnerë ose në vendet e mbledhjes së mbeturinave dhe sipas orarit që ka caktuar komuna.

5. Kalimtarët, mbeturinat e çastit si ambalazhe të ndryshme, i hedhin vetëm në kontejnerët e vendosur në hapësira publike ose që ndodhen para dyqaneve. Ndalohet hedhja e tyre në rrugë, në trotuare apo në ambiente të tjera publike.
6. Mbeturinat që dalin nga krasitja e pemëve, e hardhive, nga punimet në oborre, në lulishte e parqe, para se të dërgohen në vendet e mbledhjes së këtyre mbeturinave, priten në pjesë të vogla e palosen për të mos bllokuar kazanët dhe vështirësuar transportin.
7. Hedhja e mbeturinave jashtë këtij rregulli, përbën shkelje dhe ndëshkohet sipas legjislacionit në fuqi.
8. Hedhja e mbeturinave të rrezikshme, mbeturinave të veçanta, mbeturinave industriale, mbeturinave inerte, mbeturinave medicinale, mbeturinave nga ndërtimi dhe rrënimi, si dhe mbeturinave të tjera që nuk konsiderohen si mbeturina komunale sipas Ligjit dhe nga kjo rregullore, duhet të bëhet në pikat e veçanta të caktuara nga Komuna për këtë qëllim, dhe në pajtim me legjislacionin përkatës në fuqi.

Neni 19

Transportimi i mbeturinave

1. Transportimi i mbeturinave për në vendet e depozitimit bëhet nga komuna ose operatori.
2. Transportuesit e mbeturinave bëjnë transportimin e mbeturinave në bazë të kushteve të përcaktuara me legjislacionin përkatës në fuqi.
3. Bartja e mbeturinave bëhet gjatë ditës dhe gjatë natës, në orët e mbrëmjes apo herët në mëngjes, sipas orarit dhe dinamikës për mbledhjen e mbeturinave të caktuar nga SMM, i cili bëhet publikë në ueb faqen e komunës.
4. Transportimi i mbeturinave në orët e pikut të aktiviteteve qytetare, është i ndaluar dhe ndëshkohet sipas legjislacionit në fuqi.
5. Gjatë bartjes së mbeturinave mjetet me të cilat ato barten, patjetër duhet të jenë të mbyllura ose të mbuluara, në mënyrë që të pengohet derdhja apo rishpërndarja e mbeturinave gjatë transportit deri në deponinë e caktuar.
6. Nëse ndotja ndodhë gjatë transportimit të mbeturinave, transportuesi është i detyruar që vendin e ndotur ta kthejë në gjendje të mëparshme.
7. Nëse mbeturina e transportuara, nuk pranohet në deponinë e destinuar, transportuesi duhet ta kthejë mbeturinën në vendin ku është marrë dhe të njoftojë SMM.

Neni 20

Deponitë e mbeturinave

Deponimi i mbeturinave në Komunën e Istogut, në varshmëri të karakteristikave të mbeturinave, bëhet vetëm në deponitë e licencuara dhe të lejuara përkatëse si dhe sipas llojit përkatës të mbeturinave, që mund të jenë deponi për mbeturinat e rrezikshme; deponi për mbeturinat jo të

rrezikshme; deponi të mbeturinave inerte, në pajtim me legjislacionin përkatës në fuqi për menaxhimin e deponive.

KAPITULLI VI -

OPERATORËT PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Neni 21

Operatorët për menaxhimin e mbeturinave

1. Menaxhimi i mbeturinave bëhet përmes kontratave të veçanta me një apo më shumë operator publik ose privat për menaxhimin e mbeturinave, të cilët duhet të jenë të pajisur me leje përkatëse mjedisore për menaxhimin e mbeturinave.
2. Operatorët për menaxhimin e mbeturinave mund të jenë institucionet, kompanitë publike ose private të regjistruara sipas ligjit, të cilët shërbimet për komunën për menaxhimin e mbeturinave e kryejnë në bazë të kontratës.
3. Organi kontraktues i Komunës, duke u bazuar në dispozitat e ligjit përkatës të prokurimit, mund të përcaktojnë të gjitha kushtet nevojshme për përzgjedhjen e operatorit për menaxhimin e mbeturinave komunale, dhe mbeturinave: inerte, komerciale, të vëllimshme dhe mbeturinat nga ndërtimet dhe rrënimet, brenda territorit të Komunës së Istogut.
4. Komuna mund të përzgjedhë për operator një ndërmarrje në pronësi të Komunës sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 22

Menaxhimi i mbeturinave me partneritet publiko-privat

Menaxhimi i mbeturinave, ndërtimi, shfrytëzimi dhe mirëmbajtja e impianteve dhe objekteve për menaxhimin e mbeturinave mund të epet në formën e partneritetit publiko-privat sipas dispozitave ligjore në fuqi.

Neni 23

Kontrata me operatorin

1. Kontrata me operatorin duhet të specifikoj, së paku:
 - 1.1. territorin ku kryhen shërbimet;
 - 1.2. mënyrën e ofrimit të shërbimeve;
 - 1.3. specifikimin e pajisjeve për trajtim;
 - 1.4. çështjet tjera që kërkohen sipas Ligjit, këtë rregullore dhe legjislacionit përkatës në fuqi.

2. Operatori i kontraktuar nga organi kontraktues, për ofrimin e shërbimeve për menaxhimin e mbeturinave, është i obliguar që të veprojë sipas Ligjit, kontratës, kësaj rregulloreje dhe legjislacionit përkatës në fuqi dhe përmbush të gjitha detyrat dhe përgjegjësitë e operatorit të përcaktuar në Ligj dhe legjislacionin përkatës në fuqi.

KREU VII-

KATEGORIZIMI I KONSUMATORËVE DHE TARIFAT PËR SHËRBIMET E MENAXHIMIT TË MBETURINAVE

Neni 24

Kategorizimi i konsumatorëve dhe caktimi i tarifave për menaxhimin e mbeturinave

1. Konsumatorët, gjegjësisht prodhuesit apo zotëruesit të mbeturinave, kategorizohen si në vijim:
 - 1.1. Konsumatorët e amvisërive;
 - 1.2. Konsumatorët komercialë dhe industrialë;
 - 1.3. Konsumatorët institucionalë.
2. Kuvendi cakton nënkategoritë e konsumatorëve dhe tarifat për menaxhimin e mbeturinave.
3. Gjatë caktimit të tarifave duhet marrë parasysh shërbimit për secilën kategori, dhe duke marrë parasysh ndikimin e tarifave në mjedisin jetësor dhe rekomandimin e SMM dhe operatorëve.
4. SMM në bashkëpunim me operatorin krijojnë, mirëmbajnë dhe përditësojnë listën e konsumatorëve, duke përfshirë edhe kategorizimin dhe nënkategorizimin e tyre.

1.1 Kategoria e konsumatorëve shtëpiak –amvisëritë:

- Nënkategoria e parë: konsumatorët e shërbyer derë me derë- zona urbane dhe zona rurale
- Nënkategoria e dytë: konsumatorët e shërbyer me kontejnerë të përbashkët – zona urbane dhe zona rurale.
- Nënkategoria e tretë: konsumatorët me vendbanim të përkohshëm (diaspora)

1.2 Kategoria e konsumatorëve Komercial / Industrial:

- Nënkategoria e Parë: veprimtarit e vogla zejtare dhe shërbyese. Në këtë kategori bëjnë pjesë këto veprimtari të bizneseve: kioska, Kafe, pjekëse shitore, shitës të CD-ve dhe kasetave, argjendari, orëtar, agjensione turistike, avokatura, video lojrat, video club, internet kafe, rrobaqepës, këpucëtarë, dyqan fotografish, pastrim kimik, kozmetika,

optika, gurë gdhendës, saraç-mbathtarë, zyra e inkasimit, llamarin punues, axhustator, kurse të gjuhëve dhe IT-së

- Nënkatëgoria e dytë: subjektet e mesme deri të mëdha komerciale / industriale me kosto të ulët të shërbimit. Në këtë kategori bëjnë pjesë këto veprimtari të bizneseve: auto larje, frizer meshkujsh dhe femrave, ëmbëltore, shitore tekstili, shitore të auto-pjesëve, hekurishte, salon i vogël i mobileve, shitore këpucësh, servise te ndryshme(elektroteknike dhe TI), shitore të ndryshme, objekte fetare të vogla, zyre të partive politike, farmaci, zyrat postare e te ngjashme, bastore, klinike(ordinana private), ordinance stomatologjike deri ne dy karrige, automekanik, autoelektricit, autosaldues, autosallon dhe byrektore.

Nënkatëgoria e tretë: subjektet e mesme deri të mëdha komerciale / industriale me kosto te moderuar të shërbimit. Në këtë nënkategori bëjnë pjesë këto veprimtari të bizneseve: furra të bukës dhe byrektore, kafiteri, minimarket- shitore ushqimore, podrume të pijeve, poliklinika, filial të bankave, sallone të sanitarisë, salon i madhë mobilesh, qendra sportive të ngjashme, qendra të fitnesit, auto ngjyroses, fastfood, bujtina, pompa të benzines, xhampreres dhe ordinance stomatologjike mbi 2 karrige.

- Nënkatëgoria e katërt: subjektet e mesme deri të mëdha komerciale / industriale me kosto të lartë të shërbimit. Në këtë nënkategori bëjnë pjesë këto veprimtari të bizneseve: Gjelltoore, restorant-qebaptore, restorante, fastfood-restorant, diskoteka, hotele, motele dhe pompa të benzines me restorant.
- Nënkatëgoria e pestë: subjektet komerciale / industriale ,hotele ,restaurante, të shërbyer me kontrata të veçanta, konkretisht me kontenjera 1.1 m³ dhe 7m³. Në këtë nënkategori bëjnë pjesë të gjithë subjektet komerciale / industriale të cilët kanë hapësirë që brenda pronës së tyre të vendosin kontenjerë 1.1 m³ dhe 7m³.

1.3Kategoria e konsumatorëve institucional.

- Konsumatorët në këtë kategori do të shërbehen me kontrata të veçanta me kontejnerë 1.1 m³ dhe 7 m³.

Kategoria e konsumatorëve institucional ndahet në:

1. Nënkatëgorinë e konsumatorëve të institucioneve komunale dhe
2. Të konsumatorëve të institucioneve të nivelit qendror dhe organizatave ndërkombëtare.

Në nënkategorinë e konsumatorëve të institucionev komunale bëjnë pjesë: shkollat fillore dhe të mesme, institucionet parashkollore, Qendra Kryesore e Mjeksisë Familjare, bashkësitë lokale, zyret e vendit, objektet e komunes, teatri, kinemaja, objektet kulturore, objektet sportive dhe zjarrëfiksat.

Në nënkategorinë e konsumatorëve të institucione qendrore dhe organizatave ndërkombëtare bëjnë pjesë : spitali rajonal, universitete, qendra e studenteve, Policia e Kosovës, ndërmarrjet publike, posta, institucionet qendrore të gjyqësisë (gjykata, prokuritë, burgjet) agjencionet e pavarura, organizatat ndërkombëtare, shkolla speciale, qendra e shendetit mentale, Forca e Sigurisë së Kosovës dhe qendra për punë sociale.

TARIFA PËR GRUMBULLIM, TRANSPORTIM DHE DEPONIM TË MBETURINAVE

1- Kategoritë e konsumatorëve do të paguajnë faturë mujore për shërbimin e grumbullimit, transportimit dhe deponimit të mbeturinave si në vijim:

- a. Kategoria e konsumatorëve shtëpiak – amvisritë do të paguajnë tarifë fikse prej 6 € ne muaj me te gjitha ngarkesat .
- b. Nënkategoria e tretë: konsumatorët me vendbanim të përkohshem (diaspora) 12 € ne vit .
- c. Kategoria e konsumatorëve Komercial / Industrial.

1. Nënkategoria e pare: veprimtarit e vogla zejtare dhe shërbyese do të paguajnë tarifë fikse prej 5.40 € në muaj.

2. Nënkategoria e dytë: subjektet e mesme deri të mëdha komerciale / industrial me kosto të ulët të shërbimit do të paguajnë tarifë fikse prej 9.31 € në muaj.

3. Nënkategoria e tretë: Subjektet e mesme deri të mëdha komerciale / industrial me kosto të moderuar të shërbimit do të paguajnë tarifë fikse prej 15 € në muaj.

4. Nënkategoria e katërt: subjektet e mesme deri të mëdha komerciale / industriale me kosto të lartë të shërbimit do të paguajnë tarifë fikse prej 20-25 € në muaj. Në këtë kategori kemi edhe biznese ë mëdha me kontrata te veqanta fikse.

Ne ketë nënkategori kemi edhe biznese me kontrata te veçanta fikse varesisht prej diteve te sherbimeve dhe gjenerimit te mebeturinave 150-500 €

5. Nënkategoria e pestë: subjektet komerciale / industrial, hotele ,rasteranta të shërbyer me kontrata të veçanta, konkretisht me kontejnerë 1.1 m³ dhe 7m³ do të paguajnë tarifë

prej 12.10 € për një zbrazje për kontejnerë 1.1m³ dhe 50 € për një zbrazje për kontejnerë 7m³

- d. Kategoria e konsumatorëve institucional do të paguajnë tarifë fikse prej 10 €, 15 €, 20 €, 25 €, 40 €, 50 € mvarsisht nga gjenerimi i mbeturinave nga Institucioni.

Neni 25

Faturimi i mbeturinave

1. Faturimi mbeturinave bëhet në bazë mujore kurse fatura i dorëzohet konsumatorit, më së largu deri më datën 10 të muajit pasues. Konsumatori obligohet që të paguajë faturën e mbeturinave për çdo muaj të vitit.)²
2. Konsumatori obligohet të paguaj faturën e mbeturinave me pagesë mujore
3. Konsumatorët paguajnë tarifat për menaxhimin e mbeturinave dhe sipas shumës së përcaktuar nga Kuvendi.

KAPITULLI VIII -

INFORMIMI, PROMOVIMI DHE RAPORTI PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Neni 26

Seanca/t vjetore për çështjet e menaxhimit të mbeturinave

1. Kuvendi organizon të paktën një (1) seancë vjetore, apo se paku në një seancë e diskuton në rend të ditës çështjet e menaxhimit të mbeturinave.
2. Në seancën/at vjetore ku diskutohet për menaxhimin e mbeturinave, secili drejtor i drejtorisë komunale raporton për çështjet, veprimet dhe masat që janë në përgjegjësinë e tij dhe që kanë të bëjnë dhe që ndërlidhen me menaxhimin e mbeturinave, si dhe paraqesin aktivitetet që janë ndërmarrë për realizimin e PKMM.
3. Në seancën/at vjetore për menaxhimin e mbeturinave,ku diskutohet për menaxhimin e mbeturinave, marrin pjesë edhe përfaqësues të shoqërisë civile.

4. Seanca/at vjetore për menaxhimin e mbeturinave organizohen në koordinim me SMM.

Neni 27

Ditët e Komunës së pastër

1. Nën patronatin e Kryetarit organizohen dhe mbahen "Ditët e Komunës së pastër".
2. Gjatë këtyre ditëve organizohen aktivitete të ndryshme me pjesëmarrjen e subjekteve të ndryshme që merren me mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut në territorin e Komunës.
3. Kryetari, me vendim, cakton datat për "Ditët e Komunës së pastër", dhe përcakton përgjegjësitë e mekanizmave përkatëse për detyrat e tyre në këto ditë dhe aktivitetet konkrete që duhet ndërmarë.
4. Në ditët e Komunës së pastër, Kryetari mund të vendos që të bëhet pa pagesë grumbullimi, transportimi dhe deponimi i mbeturinave të vëllimshme.

Neni 28

Informimi dhe promovimi

1. Komuna e Istogut është transparente ndaj palëve të interesuara për dhënien e informatave për menaxhimin e mbeturinave.
2. Zyra përkatëse për informim në Komunën e Istogut, në bashkëveprim me SMM, përmes fushatave, ligjëratave publike si dhe materialeve të ndryshme promovuese për ngritjen e vetëdijes për menaxhimin e mbeturinave dhe mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut në territorin e Komunës së Istogut, krijojnë një sistem të informimit për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut dhe informata të tjera të cilat janë në interes të qytetarëve.
3. Organizatat e shoqërisë civile inkurajohen dhe përkrahen që të monitorojnë, promovojnë dhe informojnë për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 29

Ngritja e vetëdijes për rëndësinë dhe dobhtë e menaxhimit dhe riciklimit të mbeturinave.

1. Zyra përkatëse për informim në Komunën e Istogut, në bashkëveprim me SMM, shoqërinë civile dhe konsumatorët promovojnë konceptin e 3R (reduktim, ripërdorim, riciklim) për të synuar që gradualisht në Komunën e Istogut të fillojë të ndarja e mbeturinave (nga ekonomi familjare, tek shkollat dhe institucionet, dhe biznese), të ngritëvetëdijen e qytetarëve dhe bizneseve rreth përfitimeve për ndarje të mbeturinave dhe të krijojë infrastrukturë për zhvillim ekonomik

lokal, pra të krijojë mundësi qytetarëve që të krijojnë biznese financiarisht të qëndrueshme në sektorin e menaxhimit të mbeturinave.

2. Masat për parandalimin dhe reduktimin e gjenerimit të mbeturinave duhet të përfshijnë instrumente ekonomike dhe politike të drejtuara për t'i ndryshuar shprehitë e konsumatorëve për gjenerim të mbeturinave.

Neni 30

Raporti vjetor për menaxhimin e mbeturinave

1. SMM monitoron zbatimin e kësaj rregulloreje dhe harton raporte vjetore për menaxhimin e mbeturinave.

2. Obligohen të gjitha njësitë përkatëse të komunës për bashkëpunimin dhe ofrimin e të dhënave të kërkuara nga SMM.

3. Raporti vjetor për menaxhimin e mbeturinave duhet dorëzuar në Ministri, deri më 31 mars të vitit vijues, siç është përcaktuar në Nenin 58 të Ligjit për mbeturina.

4. Operatorët që merren me menaxhimin e mbeturinave paraqesin Raportin vjetor deri më 31 mars të vitit vijues. Raporti paraqitet në Komunë dhe në Ministri.

5. Raporti nga paragrafët 3. dhe 4. të këtij neni, duhet të përmbajë të dhënat për:

5.1. llojin, përbërjen, karakteristikat, sasinë, origjinën, ruajtjen, transportin, trajtimin, përpunimin, riciklimin, magazinimin dhe deponimin e mbeturinave si dhe mbeturinave të cilat pranohen në objektet dhe pajisjet për menaxhimin e mbeturinave;

5.2. llojin, përbërjen, karakteristikat, sasinë, origjinën, ruajtjen, transportin dhe destinimin e lëndës së parë sekondare të përfituar në objektet për menaxhimin e mbeturinave;

5.3. çështje tjera të rëndësishme.

6. Raporti nga paragrafët 3. dhe 4. të këtij neni plotësohet sipas Shtojcës VI. të Ligjit, dhe në pajtim me aktin nënligjor i cili rregullon kushtet dhe kriteret për raportimin për menaxhimin e mbeturinave.

KAPITULLI IX -

BASHKËPUNIMI PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Neni 31

Bashkëpunimi për menaxhimin e mbeturinave

Të gjitha njësitë përbërëse të komunës dhe administrata komunale, në kuadër të detyrave dhe përgjegjësi të tyre, janë të obliguara të bashkëpunojnë dhe koordinojnë punën ndërmjet tyre për

identifikimin e çështjeve të zbatimit të masave dhe gjetjes së mënyrave me efektive për menaxhimin e mbeturinave si dhe për zbatimin e Ligjit, kësaj rregulloreje, legjislacionit në fuqi dhe PKMM-së.

Neni 32

Bashkëpunimi ndër-komunal

Për ushtrimin më efikas dhe më efektiv të menaxhimit të mbeturinave, Komuna e Istogut, kur është interesin publik të tyre, mund të bëjnë marrëveshje për menaxhimin e mbeturinave me një apo më shumë komuna të Republikës së Kosovës në pajtim me format, kushtet dhe procedurat e përcaktuara me Ligjin për bashkëpunim ndërkomunal, dispozitat e të cilit ligj vlejnë edhe për të gjitha format e bashkëpunimit ndër-komunal për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 33

Bashkëpunimi me konsumatorët dhe organizatat e shoqërisë civile

1. Organet dhe administrata komunale:
 - 1.1. bashkëpunojnë me konsumatorët dhe organizatat e shoqërisë civile për realizimin e politikave të menaxhimit të mbeturinave, në pajtim me këtë rregullore dhe legjislacionin përkatës në fuqi;
 - 1.2. sigurojnë, inkurajojnë dhe mbështesin pjesëmarrjen e konsumatorëve dhe organizatave të shoqërisë civile në çështjet e menaxhimit të mbeturinave dhe në aktivitetet planifikuese dhe zbatuese si dhe u ofrojnë këshilla dhe udhëzime organizatave që kërkojnë të ndërmarrin aktivitete të tilla;
 - 1.3. mbajnë komunikime të rregullta me konsumatorët dhe organizatat e shoqërisë civile në mënyrë që të sigurohet një situatë e qartë e menaxhimit të mbeturinave në komunë nga një perspektivë tjetër.

KREU X- MBIKËQYRJA INSPEKTIVE DHE KUNDËRVAJTJET

Neni 34

Mbikëqyrja inspektive

1. Komuna ushtron mbikëqyrjen dhe kontrollin e masave dhe veprimeve gjatë menaxhimit të mbeturinave në territorin e vet, përmes inspektorit komunal për mjedis, në kuadër të përgjegjësisë sipas dispozitave ligjore në fuqi dhe dispozitave tjera të legjislacionit përkatës në fuqi.
2. Inspektori komunal për mjedis mbikëqyrë dhe inspekton menaxhimin e mbeturinave në objektet, pajisjet dhe hapësirat që gjenden në territorin e komunës, duke ndërmarr masat për mbrojtjen e mjedisit të përcaktuara sipas dispozitave të Ligjit dhe legjislacionit përkatës në fuqi.

3. Inspektori komunal për mjedis, në kuadër të përgjegjësisë është i autorizuar të marrë masa preventive për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut si dhe të shqiptojë gjobë për kundërvajtjet e përcaktuar me Ligj dhe legjislacionin përkatës në fuqi.

4. Punët e inspektorit për mbikëqyrjen inspektive të veprimtarive për menaxhimin e mbeturinave mund t'i kryej edhe zyrtari me kualifikim adekuat të cilin e autorizon komuna në kuadër të përgjegjësisë të veta.

5. Në rastet kur Komuna nuk ka inspektor komunal për mjedis, punët, detyrat dhe përgjegjësitë e tij, i kryen zyrtari komunal i cili kryen të gjitha detyrat dhe përgjegjësitë e inspektorit komunal për mjedis.

Neni 35

Inspektimi jashtë territorit të komunës

Inspektori komunal për mjedis, sipas marrëveshjes të përcaktuar në Ligj, mund të mbikëqyrë dhe inspekton menaxhimin e mbeturinave edhe në objektet, pajisjet dhe hapësirat që gjinden jashtë territorit të komunës dhe njëkohësisht Komuna mund të lidhë marrëveshje që inspektori mjedisor komunal i komunës tjetër të kryejë inspektimin në territorin e Komunës së Istogut.

Neni 36

Kundërvajtjet

1. Në territorin e Komunës së Istogut, për mosrespektim të dispozitave të kësaj rregullore do të shqiptohen gjobat sipas ligjeve në fuqi që kanë të bëjnë me mbeturinat.

Neni 37

Procedurat e ankesës

Kundër vendimit të inspektorit mund të parashtrohet ankesa në pajtim me Ligjin Nr. 05/L -031 për procedurën e përgjithshme administrative (Gazeta Zyrtare, nr. 20, 21 qershor 2016).

Neni 38

Veprat penale

Kur shkeljet e dispozitave të Ligjit për mbeturina përbëjnë vepër penale sipas Kodit Penal, inspektori komunal përmes kryetarit të komunës bënë kallëzimin penal.

Neni 39

Mbeturinat e hedhura nga personi i pa njohur

1. Për tërë mbeturinat e hedhura në hapësira publike ose jashtë deponive të mbeturinave, përgjigjet hedhësi i tyre.
2. Nëse personi përgjegjës për menaxhimin e mbeturinave, në pajtim me përgjegjësitë ligjore, nuk përkujdeset për mbeturinat e hedhura nga personi i pa njohur dhe nuk mund të identifikohet hedhësi, përgjegjësinë për ato mbeturina e bartë Komuna, e cila siguron largimin e tyre.

KAPITULLI XI-

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 40 Përgjegjësia individuale

Çdo person fizik dhe juridik mban përgjegjësi në bazë të dispozitave të kësaj rregulloreje dhe të legjislacionit përkatës për çështjet e menaxhimit të mbeturinave, kur me veprimet ose mosveprimet e tij, ka bërë kundërvajtje dhe shkelje të dispozitave të legjislacionit në fuqi.

Neni 41 Procedura përmbarimore dhe gjyqësore

Ndaj konsumatorëve të cilët nuk bëjnë pagesën e tarifës për mbeturina do të iniciohet procedurë procedura përmbarimore dhe gjyqësore nga njësitë përkatëse të komunës, në pajtim me legjislacionin në fuqi.

Neni 42 Buxhetimi

1. Financimi i menaxhimit të mbeturinave sigurohet nga pagesat e konsumatorëve, buxheti komunal, Buxheti i Republikës së Kosovës, donacionet dhe burimet tjera financiare në pajtim me legjislacionin në fuqi.
2. Për t'i përmbushur të drejtat dhe detyrimet e përcaktuara në këtë rregullore dhe me legjislacionin përkatës që ka të bëjë me menaxhimin e mbeturinave, organet dhe administrata përkatëse komunale, gjatë fazës së hartimit të buxhetit komunal planifikojnë buxhet për aktivitete të ndryshme që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbeturinave si dhesigurojnë burime njerëzore, financiare dhe logjistike të nevojshme.
3. Komuna e planifikon buxhetin komunal, i cili është transparent dhe bazohet në konsultime me palët.

4. Administrata dhe organet komunale zhvillojnë një proces për analizimin e nevojave të buxhetimit për menaxhimin e mbeturinave, bazuar në procesin e vlerësimit dhe raportimit.
5. Kryetari bashkëpunon me Ministrinë dhe me donator të ndryshëm për prioritetet për marrjen e fondeve për menaxhimin e mbeturinave.

Neni 43

Regjistri i deponive ilegale

Sektori përkatës për Menaxhimin e Mbeturinave, në afat prej gjashtë (6) muajve, pas hyrjes në fuqi të kësaj rregulloreje, duhet të përgatisë regjistrin e deponive ilegale në territorin e Komunës së Istogut, sipas dispozitave të Ligjit për mbeturina.

Neni 44

Ngritja e kapaciteteve për menaxhimin e mbeturinave

Për të siguruar ofrimin e një shërbimi cilësor dhe efektiv për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut, të gjithë punonjësit e komunës, veçanërisht punonjësit që kanë përgjegjësi direkte në fushën e menaxhimit të mbeturinave dhe mbrojtjes së mjedisit dhe shëndetit të njeriut, janë të obliguar të ndjekin trajnime dhe aktivitete që synojnë të zhvillojnë kapacitetet e tyre në këtë fushë si dhe të venë në shfrytëzim, në punën e tyre të përditshme, njohurinë dhe dijen e përftuar.

Neni 45

Zbatimi

1. Zbatimit të kësaj rregulloreje në territorin e Komunës së Istogut i nënshtrohen:
 - 1.1. SMM si dhe organet dhe administrata komunale;
 - 1.2. Operatorët e angazhuar për menaxhimin e mbeturinave;
 - 1.3. të gjithë personat fizik dhe juridik, kalimtarët e rastit dhe turistët dhe që ushtrojnë veprimtari dhe që ndodhen në territorin e Komunës;
 - 1.4. Subjektet që ushtrojnë veprimtari ekonomike;
2. Zbatimi i kësaj rregulloreje sigurohet nga Kryetari, me mbështetjen e drejtorit të Drejtorisë së shërbimeve publike dhe/apo udhëheqësit të SMM.
3. Administrata dhe Organet komunale janë të obliguara që pas hyrjes në fuqi të kësaj rregulloreje, t'i marrin të gjitha masat e nevojshme për zbatimin e kësaj rregulloreje dhe kryerjen e të gjitha detyrave dhe përgjegjësi të përkatëse.
4. Për të gjitha rastet që nuk janë të rregulluara me këtë rregullore, zbatohen dispozitat e legjislacionit në fuqi që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbeturinave.
5. Kryetari mund të nxjerrë Vendime për zbatimin e kësaj Rregulloreje.

Neni 46
Interpretimi i Rregullores

1. Kjo rregullore duhet interpretuar dhe zbatuar brenda kuadrit të Kushtetutë, Ligjit për vetëqeverisjen lokale, Ligjit për mbeturina, dhe Statutit të Komunës.
2. Në të gjitha rastet kur ka kundërthënie të kësaj Rregulloreje me Ligjet dhe dispozitat e Statutit të Komunës do të zbatohen dispozitat e ligjeve dhe statutit.

Neni 47
Shfuqizimi

Me hyrjen në fuqi të kësaj Rregulloreje, shfuqizohet Rregullorja Komunale Nr. XX/20xx për (xx.xx.20XX) (*NË RASTET KUR KA NJË RREGULLORE TË TILLË*)

Neni 48
Publikimi

1. Kjo rregullore publikohet në gjuhët zyrtare dhe gjuhët në përdorim zyrtare.
2. Kjo rregullore dhe ndryshimet e mëpasshme të saj publikohen ueb faqen e komunës dhe në “Gazetën Zyrtare”.

Neni 49
Hyrja në fuqi

1. Kjo Rregullore pas miratimit nga Kuvendi i Komunës, nënshkrimit nga Kryesuesi i Kuvendit të Komunës dhe vlerësimit të ligjshmërisë nga ministria përgjegjëse për vetëqeverisje lokale, publikohet në ueb faqen e komunës.
2. Kjo Rregullore hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas publikimit në ueb faqen e komunës.
3. Në ditën në të cilën kjo rregullore publikohet në ueb faqe të komunës do të përcaktohet si dita e shpalljes.

Emri dhe Mbiemri

Kryesues i Kuvendit Komunal
Nr/xx i aprovuar më - - . - .20XX

PROJEKT RREGULLORE PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

Aneksi 1: Plani Strategjike 2023-2027: Acti

Vizioni	Objektivat e pergjithshme	
	I Integrimi i trashëgimisë kulturore në programet e edukimit primar dhe sekondar dhe profesinal	a
		b
		c
		TOTAL Objektiva

Komuna e Istogut - Mjedis vital, ndërthurje e TRASHËGIMISË KULTURORE DHE NATYRORE si burim inspirimi për ENERGJI TË REJA KRIJUESE për ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM dhe MIRËQENIE të KOMUNITETIT VENDOR.	II	Mbrojta e vlerave/resurseve kulturore nga zhvillimet urbane, mjedisore dhe sociale	a
			b
			c
	TOTAL Objektiva		
	III	Zhvillimi i Ndërmarrësisë dhe industrisë krijuese me fokus në trashegimi kulturore	a
b			

			c
	TOTAL Objektiva		
	IV	Nxitja e bashkëpunimit dhe krijimi i mekanzimit institucional për menaxhimin e resurseve kulturore dhe natyore - krijimi i organizimit institucional	a
			b
			c
	TOTAL Objektiva		
	V	Promovimi i Istogut si destinacion i kultures dhe natyrës	a
			b
			c
			d
	TOTAL Objektiva		

ion Plan and Budget

	2023			
Objektivat Specifike	Komuna	MKRS	Donatoret	Komuna
Ngritja e kapaciteteve te pedagogëve dhe përmirësimi I metodave pedagogjike	10,000.00	10,000.00	10,000.00	28,000.00
Edukimi joformal professional dhe puna praktike		0.00	90,000.00	130,000.00
Stimulimi i të rinjëve për arsimim në trashëgimi kulturore	5,000.00	10,000.00	0.00	10,000.00
n 1/vit	15,000.00	20,000.00	100,000.00	168,000.00

Identifikimi i trashëgimisë kulturore dhe natyrore në komunën e Istogut	35,000.00	0.00	0.00	30,000.00
Përfshirja e zonavë mbrojtëse në planet lokale zhvillimore	35,000.00	40,000.00	0.00	35,000.00
Mirëmbajta dhe inspektimi i rregullt	4,000.00	5,000.00	5,000.00	4,000.00
2/vit	74,000.00	45,000.00	5,000.00	69,000.00
Krijimi i hapësirave / inkubatoreve për start – up (ndërmarrje të reja)	12,000.00	40,000.00	0.00	8,000.00
Grantet për start - up (ndërmarrje të reja)	10,000.00	40,000.00	0.00	13,600.00

Trajnimie të specializuara për ndërmarrësi (shërbime, produkte, kontabilitet, etj)	25,000.00	0.00	0.00	25,000.00
3/vit	47,000.00	80,000.00	0.00	46,600.00
Koordinimi në mes hisedareve, institucioneve dhe shoqërisë civile	4,600.00	36,500.00	0.00	
Harmonizimi i politikave të zhvillimit dhe të finacimit të trashëgimisë kulturore	2,300.00	0.00	0.00	2,300.00
Nxitja e pjesëmarrjes të komunitetëve lokale në përkujdesjen ndaj trashëgimisë kulturor	5,500.00	0.00	0.00	12,500.00
4/vit	12,400.00	36,500.00	0.00	14,800.00
Brendimi i Komunës së Istogut	4,600.00	36,500.00	0.00	
Zhvillimi i kanaleve të komunikimit dhe krijimi i infrastrukturës fizike dhe digjitale për komunikim	2,300.00	0.00	0.00	2,300.00
Organizimi i ngjarjeve promovues	5,500.00	0.00	0.00	12,500.00
Krijim i qasjes fizike në lokalitetet e trashëgimisë kulturore	5,500.00	0.00	0.00	12,500.00
5/vit	17,900.00	36,500.00	0.00	27,300.00

RO	166,300.00	218,000.00	105,000.00	325,700.00
----	------------	------------	------------	------------

2024		2025			2026	
<u>MKRS</u>	<u>Donatoret</u>	<u>Komuna</u>	<u>MKRS</u>	<u>Donatoret</u>	<u>Komuna</u>	<u>MKRS</u>
	80,000.00	20,000.00		50,000.00	12,000.00	
	160,000.00	80,000.00		160,000.00	75,000.00	
	20,000.00	5,000.00		30,000.00	12,000.00	
	260,000.00	105,000.00		240,000.00	99,000.00	

30,001.00	15,000.00	30,000.00		30,000.00	30,000.00	
35,001.00	50,000.00	35,000.00		50,000.00	35,000.00	
4,001.00	5,000.00	4,000.00		10,000.00	4,000.00	
69,003.00	70,000.00	69,000.00	0.00	90,000.00	69,000.00	0.00
8,000.00	40,000.00	20,000.00		54,800.00	27,000.00	
13,600.00	40,000.00	15,000.00		21,200.00	20,000.00	

25,000.00	0.00	12,000.00			12,000.00	
	80,000.00	47,000.00		76,000.00	59,000.00	
	25,000.00					
2,300.00	10,000.00	2,300.00			2,300.00	
12,500.00	0.00	12,500.00		20,000.00	12,500.00	
	35,000.00	14,800.00		20,000.00	14,800.00	
	25,000.00					
2,300.00	10,000.00	2,300.00			2,300.00	
12,500.00	0.00	12,500.00		20,000.00	12,500.00	
12,500.00	0.00	12,500.00		20,000.00	12,500.00	
27,300.00	35,000.00	27,300.00	0.00	40,000.00	27,300.00	0.00

96,303.00	480,000.00	263,100.00	0.00	466,000.00	269,100.00	0.00
-----------	------------	------------	------	------------	------------	------

	2027			
<u>Donatoret</u>	<u>Komuna</u>	<u>MKRS</u>	<u>Donatoret</u>	
50,000.00	15,000.00		50,000.00	1
				2
				3
160,000.00	40,000.00		150,000.00	4
30,000.00	30,000.00		30,000.00	5
				6
240,000.00	85,000.00		230,000.00	
	25,000.00		30,000.00	

30,000.00				1
50,000.00	25,000.00		50,000.00	2
5,000.00	4,000.00		10,000.00	3
85,000.00	54,000.00	0.00	90,000.00	
14,800.00	12,000.00		40,000.00	1
21,200.00	15,000.00		40,000.00	2

	12,000.00			3
36,000.00	39,000.00		80,000.00	
20,000.00			20,000.00	1
	2,300.00			2
	12,500.00			3
20,000.00	14,800.00		20,000.00	
20,000.00			20,000.00	4.1.1
				4.1.2
				4.1.3
	2,300.00			4.2.1
				4.2.2
				4.2.3
	12,500.00			4.3.1
				4.3.2
	12,500.00			4.3.1
				4.3.2
				4.3.3
20,000.00	27,300.00	0.00	20,000.00	

401,000.00	220,100.00	0.00	440,000.00	
------------	------------	------	------------	--

<u>Aktivitetet</u>	Te brendshme
Pasurimi i përmbajtjes se monumenteve, shkrimi i narracionit, vendosja e tabelave informative	
Përmirësimi i metodave pedagogjike interaktive për trashëgiminë kulturore dhe natyrore	
Përgaditja e programit të lendeve zgjedhor për dijet tradicionale (kulinari, pem'tari, artizanate, mikpritje), ekologji dhe bjeshkatari	
Subvencionimi i OJQ për eduimimin joformal në trashëgimi kulturore dhe natyrore (kampe, gara, festivale, ligjeratë)	
Joshja në arkeologji (Kampe me arkeologë)	
Dhenia e bursave për shkolli në fushat relevante të trashëgimisë kulturore	

Identifikimi I lokaliteteve, definimi I zonave mbrojtese të trashëgimisë kulturore dhe natyrore dhe përfshirja e tyre në Planin Zhvillimor Komunal dhe në Harten Zonale	
Krijimi I I njësisë së inspektoratit komunal për monitorim të trashëgimisë kulturore.	
Hartimi i raportit vjetor mbi gjendjen e trashegimisë kulturore.	
Adaptimi/ndërtimit I hapësirave për start-up	
Hartimi I programit për mbështetje të start up (thirrja, kriteret e përzgjedhjes, përzgjedhja, trajnimet)	

Lansimi i progranteve të granteve vjetore për mbështetje të start-up.	
Hartimi i statutit të njesisë menaxhuese Os.	
Krijimi i njesise menaxhuese per menaxhim të trashëgimisë kulturore dhe natyrore	
Krijimi i programit 'monumenti i mbrojtur'	
Develop strategic partnerships with human	
Draft guidelines for inclusive and equal access	
Implement the guidelines in each project.	
Organise thematic open calls within the Heritage Space platform.	
Preparation of the nomination files for	
Organise minority cultural focus groups..	
Establish a network of learning centers.	
Develop annual educational module for the	
Establish a network of learning centers.	
Develop annual educational module for the	
Organise education and recreational	

Inputet

Te jashtme	Kontratat

[illegible]

[illegible]

[illegible]

--

PLANI STRATEGJIK PËR TRASHËGIMI
KULTURORE DHE NATYRORE PËR
KOMUNËN E ISTOGUT
2023 – 2027

(Draft 15.12.2022)

HYRJA.....	3
METODOLOGJIA.....	3
TRASHËGIMIA KULTURORE NË KOMUNËN E ISTOGUT	4
Trashegimia kulturore e Komunës së Istogut	4
Trashegimia natyrore - Resurset minerare	4
Shpellat ,si vendbanim I njeriut në parahistori	5
Trashëgimia arkeologjike	6
Trashegimia arkitektonike.....	9
Veshja e Podgurit	12
GJENDJA E TRASHËGIMISË KULTURORE DHE NATYRORE.....	13
HISEDARET	14
ÇËSHTJET KYQE DHE GRUPET PUNUESE	15
ANALIZA SWOT	16
1. Përfshirjen e trashëgimisë kulturore dhe natyrore në edukimin primar dhe sekondar	17
2. Trajtimi e trashëgimisë në zhvillimet urbane, mjedisor dhe sociale	17
3. Roli i trashëgimisë kulturore në ndërmarrësi dhe industri krijuese;	18
4. Bashkëpunimin ndërinstytucional	19
5. Promovimin e regjionit të Istogut përmes resurseve të kulturore dhe natyrore.	20
VIZIONI DREJT TE ARDHMES.....	21
OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME DHE OBJEKTIVAT SPECIFIKE	21
OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME	21
Objektiva e përgjithshme 1 : Integrimi i trashëgimisë kulturore në programet e edukimit primar dhe sekondar dhe profesinal	22
Objektiva e përgjithshme 2: Mbrojta e vlerave/resurseve kulturore nga zhvillimet urbane, mjedisore dhe sociale	22
Objektiva e përgjithshme 3: Zhvillimi i Ndërmarrësisë dhe industrisë krijuese me fokus në trashegimi kulturore.....	23
Objektiva e përgjithshme 4: Nxitja e bashkëpunimit dhe krijimi i mekanizimit institucional për menaxhimin e resurseve kulturore dhe natyore - krijimi i organizimit institucional	23
Objektiva e përgjithshme 5: Promovimi i Istogut si destinacion i kultures dhe natyrës	24

HYRJA

Komuna e Istogut është rajoni i më i pasur me trashëgimië kulturore dhe natyrore në Kosovë. Sipas Listës së Përkohshme të Trashëgimisë kulturore të publikuar në vitin 2022, Komuna e Istogu ka 28 lokalitete arkeologjike, dhe 32 monumente arkitektkonike. Mirëpo sipas informative nga terreni, janë të identifikuar mbi 100 lokalitete arkeologjike, shpella parahistorike, kulla të gurit, mullinjtë, veshja karakteristike e Podgurit, pasurit natyrore të bjeshkëve dhe burime ujore. Mirëpo keto potenciale mbasin të pashfrytëzuara, ose pjesërisht të shfrytëzuara për shkak të politikave joadekuate ndaj resurseve zhvillimore lokale. Politika për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore dhe natyrore të zhvilluara nga niveli qendror I qeverisjes janë të fokusuara kryesisht në identifikimin e vlerave, përfshirja në Listën Zyrtare të Trashëgimisë kulturore dhe natyrore, në intervenimet konzervuese, por shumë pak në integrimin e trashëgimisë kulturore dhe natyrore në politikat e zhvillimit lokal. Me fjalë të tjera, potenciali kryesor I zhvillimit lokal është i lënë pas dore, dhe si rrjedhojë gjendja ekonomike në komunë është jostabile duke bërë që popullata lokale të migroj nga kjo komunë.

Strategjia për Trashëgiminë kulturore dhe natyrore të Istogut ka për qëllim që të vë në pah këtë potencial si burimi kryesor I zhvillimit. Për ta bërë këtë, Strategjia është e fokusuar në zhvillimin e resurseve njerëzore si parakusht për një mobilizim të ri socio-ekonomik lokal në të mirë të mirëqenies dhe kohezionit shoqëror. Strategjia adreson çështjen e organizimit dhe bashkëpunimit dhe politikave të mbrojtjes së këtyre resurseve gjatë zhvillimeve urbane.

METODOLOGJIA

Procesi për hartimin e Strategjisë Komunale Për Trashëgiminë Kulturore dhe Natyrore ishte pjesëmarrës dhe gjithëpërfshirës. Përmes një analizë të hisedarëve janë identifikuar dhe përzgjedhur përfaqësues të institucioneve lokale, ndermarrjeve publike dhe nga shoqëria civile.

Në fazen e parë janë analizuar çështjet/problemet kyqe në fushen e trashëgimisë kulturore dhe natyrore që ndërlikojnë me:

1. Përfshirjen e kufizuar të trashëgimisë kulturore dhe natyrore në edukimin primar dhe sekondar;
2. Neglizhencën në trajtimin e trashëgimisë në zhvillimet urbane, mjedisor dhe sociale;
3. Mungesën e rolit të trashëgimisë kulturore në ndërmarrësi dhe industri krijuese;
4. Bashkëpunimin jo të qendrueshëm ndër-institucional, dhe
5. Mungesën e promovimit të regjionit të Istogut përmes resurseve të kulturore dhe natyrore.

Për secilën nga keto tema, janë krijuar focus grupet në përbërje të përfaqësuesve të institucioneve komunale dhe të shoqërisë civile. Fokus grupet kanë punuar në një seri prej tri punësive për secilën çështje. Në punëtorinë e parë, për secilën prej temave është hartuar analiza SWOT përmes së cilës është analizuar gjendja aktuale (përparësitë, dobësitë, mundësitë dhe kanosjet). Në punëtorinë e dytë janë hartuar objektivat specifike për secilën temë përkatëse. Objektivat janë bazuar në analizen SWOT. Punëtorja e tretë është fokusuar në hartimin e Planit të Veprimave, ndërkaq punëtorja e katërt ka prodhuar Planin Buxhetor dhe kalendarin e zbatimit të aktiviteteve.

TRASHEGIMIA KULTURORE NË KOMUNËN E ISTOGUT

Trashegimia kulturore e Komunës së Istogut

Komuna e Istogut, shtrihet në veriperendim të Kosovës, ka 46 zona kadastrale, më një sipërfaqe, prej 453.84 km². Më 51 fshatra dhe qendën komunale dhe katër qendra nderurbane : Rakoshin , Vrellën , Gurrakocin dhe Banjën. Më një infrastrukturë të mirë rrugore. Kjo komunë në verilindje kufizohet më Zubin Potokun, në Lindje më Skenderajn, në jug më Klinën, në jugperendim dhe perendim më Pejën dhe në veri më Serbinë dhe Malin e Zi.

Trashegimia natyrore - Resurset minerare

Istogu si komunë është e pasur edhe më resurse nëntoksore: ka 2 miliard ton thengjill-lugina e lumit Gujavq, në kuadër të basenit të thengjillit-linjit të Dukagjinit. Në Tuqep është e identifikuar më shpim gjellogjik, 60 m. **potenca e shtresës së linjtit** . Banja-Ilixhja , e njohur për ujin shërues termomineral, që nga periudha parahistorike , është njëherazi edhe vendburim potencial i **mermerit onix** të cilësisë elite. Rezerva të mermerit ka edhe në fshatin Syne, si dhe Studenicë. Mermeri është përdorur për punimin e **veprave të artit** , por edhe si gur dekorativ në objekte fetare si xhamia , kisha , kulla, ura etj. Një shtyllë , monolit mermeri , e Banjës, ndodhët në mbërthimin arkitektonik të Pallatit të Kombeve të Bashkuara në Nju Jork.

Foto 1 Burimi i ujit termomineral në Banjë .për rreth së cilës janë te deponuara rezerva million toneshe të mermerit dhe bigrit, si efekt i gjeoenergjisë.

Malët e Moknës, ky masiv malor, tek Rusolia puqet më Alpët Veriore Shqiptare, për të vazhduar në drejtim të lindjes deri tek lumi Gujavq në Syriganë, i cili shenjëzon kufirin natyral midis Istogut si komunë dhe trevës së Drenicës . Lartësia mbidetare e Maleve të Moknës shkon deri në 2155 m.

Malet e Moknës janë të formesuara gjatë orogjenezës Alpine dhe **gelqeroret**, që gjemorfologjikisht përbëjnë katin e epër shkëmbor, janë të vendosur, mbi serinë diabaz-stralore (shkëmb magmatik), e cila përbën, njëherazi shkëmbin hidroizolator , i cili e pengon infiltrimin gravitativ të ujit, duke e detyruar atë të shperthei në trajtë të burimeve të fuqishme të ujit, si **Istogu**, më 2.5 m³/sec, **Vrella** më 0.9m³/sec dhe një numër të madh **krojesh** , që burojnë në rranzin e bjeshkës. Burimet e fuqishme karstike Istogu dhe Vrella , janë hidromonumente, që

Foto 2 Burimi I Istogut, me kapacitet 2.5 m³/sec

shpërthejnë në lartësi mbidetare 480 e 514 m. - burojnë në të njëjten lartësi mbidetare, duke dhënë edhe emertimin e Podgurit si trevë e veçantë. Është fjala për rrafshin hidroizolator-shkëmbi magmatik, midis këtyre tri burimeve të ujit, I cili nga popullata vendore është quajtur: “Pod I Gurit”. Zonë e ujigrumbullimit është gjithë masivi gelqeror, I cili është I thyer e tektonizuar, më një hipërkapilaritet, nëpër të cilin uji gravitativisht, lëviz lirshëm deri të prita -shkëmbi magmatik, I cili është kompakt në aspektin e ujimbajtjes. Një sasi e këtij uji shpërthen në trajtë burimësh e krojësh dhe sasia tjetër rrugëton nën mbulesën proluviale duke u drenuar në Rrafshin e Podgurit, për të ushqyer më uji shtesën ujimbajtëse- ranore.

Ky masiv malor ka një biodiversitet të pasur, më pyje ,kullota si : Lugu I Butë, Livadhet e Istogut, Vojdolli dhe Mokna, më burime të ujit .

Shpellat ,si vendbanim I njeriut në parahistori

Në llogari të çarjeve tektonike dhe fenomenit të karstit, në masivin e maleve të Moknës ,janë të formësuara një numër jo I vogël I **shpellave**, të cilat janë **gjeomonumente** të Komunës së Istogut dhe sipas arkeologve janë potencialisht interesante si strehë e njeriut në parahistori-Mezolit dhe Paleolit. Shpellat ,jane të numerta (të evidentuara 22 deri me tani) , shumica të mermeritizuara.

Foto 3 Shpella e shkëmbit të xhveshur-Gollostenës ,nën livadhet e Vojdollit,më 132m. koridore, 1230m. të lartësisë mbidetare , e mermeritizuar,e formësuar në llogari të një çarje tektonike VL-JP.

Malët e Moknës kanë potencial të mirë për :kultivimin e peshkut,bletari,**zhvillimin e turizmin malor**,shtigje për skijim,alpinizëm,spelologji,prodhim I agregateve të gurit të bluar,plantacioneve ekologjike(dredhëza,mjedra,manaferra,patatja),si dhe blegtori.

Trashëgimia arkeologjike

Komuna e Istogut është e begatshme më vlera të trashëgimisë kulturo-historike.

Trashëgimia arkeologjike:Sipas ekspeditave përnjohëse të IAK-viti 2005 dhe 2016 , janë të piketuara **116 lokalitete arkeologjike**,më shtrirje kohore nga Neoliti e deri në Mesjetën e Vonë.

Foto 4 Sopatë e strallit e Neolitit-Rakosh,lokaliteti “Sredorekë”

Foto 5 Lokaliteti arkeologjik- “Bregu I kishës” Studenicë, shek. IV-VI të e.s.

Foto 6 Dionisi , Zoti I rrushit dhe I venës shek.II te e.s vendbanimi Ilir I forifikuar “Krye” Vrellë.

Foto 7 Stellë mbivarrorre ,dardane , Gjyshkokë-Kaliqan, shek. II e.s.

Foto 8 Lulja e jetës, Ylli i Davidit më syrin e masonit dhe pema e jetës ,Shushicë.

Foto 9 Ura e gurit Zallq sheh. XVII mbi lumin Istog më 13 harqe qemer.

Trashegimia arkitektonike

Komuna e Istogut, ka 42 kulla dy e tri kateshe, 8 mullinjë më ujë, 13 xhami, 5 kisha ortodokse serbe, 1 kishë katolike shqiptare, 1 urë guri, arkitektonikë osmane. Ky numër i objekteve të trashëgimisë kulturore historike ishte dukshëm më i madh, por në luftën e fundit, janë zhdukur më ekspeditat zjarrvënëse e granatuese të rexitit serb-është bërë kulturocid i egër mbi këto vlera të trashëgimisë. Janë restauruar në numër i kullave, xhamijave, kishave, mullinjëve më uji, ura e gurit në Zallq, është themeluar Muzeu Komunal dhe të gjitha se bashku ia shtojnë **potencialin turistik** komunës së Istogut.

Foto 10 Kulla e Qerim Rugovës ,projeksioni ballor e ndërtuar në shek. XX-një pjesë të jetës feminare e kaloi në të ,Dr.Ibrahim Rugova ,presidenti historik i Kosovës .

Foto 11 Sistemi për bllojë, mulliri i Qelë Biciti, Vrellë- 4 breza I vjetër.

Foto 12 Mulliri I Niman Shabanve,Istog,më 5 gur ,I ndertuar më 1703

Foto 13 Xhamia e vjeter e Istogut e ndertuar ne 1730, e restauruar pas djegjes dhe granatimit nga regjimi serb.

Foto 14 Kisha serbe , e Shen Gjonit,Cerkolez,shk XIV.

I themeluar ,në vitin 1999,pas lufte , në Pallatin e Kulturës “Adem Jashari” në Istog.

Foto 15 Kuarti Etnologjik

Foto 16 Kuarti arkeologjik

Veshja e Podgurit

Në thesarin e 140 veshjeve, sa ka kostumografia shqiptare për femra, Veshja e Podgurit, është më taban ilir, e dizajnuar nga stergjyshet tona, Dardane 2500 vite më parë. Djepi i formësimit të kësaj veshje, është treva e Podgurit, kurse etnozonë i gjithë Rrafshi Dukagjinit. Elementet kostumografike, si: mbuloja e kokës, më “lidhcë e mahramë”, veçanti dalluese, i përngjet kurorës së princeshës ilire. Këmisha është identike me Dallmatiken ilire. Brezi i fortifikuar për krahor, ka sherby për bartjen e burielës me ujë. Brezi i takon dizajnit ilir të origjinës së veshjës, i cili në periudhën osmane u shëndrrua në xhamadan. Bazuar në shtrirjen e saj gjeografike - etnozonën, bukurinë dhe vjetërsinë, e propozoi dhe këmbënguli, që Veshja e Podgurit, të përvetësohet si **brend i kulturës shpirtrore të Dukagjinit**, në fushën e etnologjisë.

Foto 17 Veshja e Podgurit, versioni Ilir

Bazuar në thesarin e vlerave të trashëgimisë, ka kushte potenciale për zhvillimin e **turizmit rural**- duke i restauruar kullat dhe mullinjët më ujë të trevës së Podgurit, duke ndërtuar infrastrukturën rrugore deri të vendgjetjet arkeologjike, vazhduar ekspeditat e gërmimeve arkeologjike, si dhe duke përcaktuar zonën e mbrojtur të lokalitetit arkeologjik.

Finalisht sot me ndihmën profesionale të CHëB dhe akterve komunal synojmë ta ndertojmë një **plan strategjik komunal të trashëgimisë kulturore** ,të bazuar në parametra të matshëm,e në unison më mundësitë buxhetore ,të Komunës së Istogut e Republikës së Kosovës .

(Enver Boletini , zyrtar I trashëgimisë kulturore në komunën e Istogut)

GJENDJA E TRASHËGIMISË KULTURORE DHE NATYRORE

Organizata e Kombeve të Bashkuara për Arsim, Shkencë dhe Kulturë UNESCO trashëgiminë kulturore e definon si ‘një trashëgimi e artefakteve (strukturave) fizike dhe attributeve të paprekshme (shpirtërore) të një grupi ose shoqërie që trashëgohen nga brezat e kaluar, të ruajtura në të tashmen dhe të dhuruara për të mirën e brezave të ardhshëm’.

Nisur nga ky definicion, themi se trashëgimia kulturore në Republikën e Kosovës përfshinë të gjitha strukturat fizike (struktura ndërtimore, artefakte) dhe attribute shpirtërore të krijuara gjatë shekujve në territorin e Republikës së Kosovës, të cilat janë trashëguar nga brezat e kaluara dhe të cilat duhet të ruhen dhe të mbrohen për brezat që vijnë.

Ruajtja dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore të Kosovës është e garantuar në Kushtetutën e Republikës së Kosovës. Në nenin 9 të Kushtetutës është përcaktuar që “Republika e Kosovës siguron ruajtjen dhe mbrojtjen e trashëgimisë së vet kulturore dhe fetare” neni 9 ¹

Kuvendi i Kosovës ka miratuar legjislacion të avancuar për mbrojtje dhe ruajt të trashëgimisë kulturore. Ligji aktual për trashëgimi kulturore është hartuar me asistencë të ekspertëve të Keshillit të Evropës. Me tutje, Kuvendi i Republikës së Kosovës ka hartuar edhe ligje të tjera të cilat sigurojnë mbrojtje shtesë për trashëgiminë kulturore me të cilën identifikohen grupet minoritare në Kosovë.

Mirëpo, gjendja në trashëgimia kulturore dhe natyrore në Komunën e Istogut nuk është e kënaqshme. Përkundër disa intervenimeve emergjente dhe restauruese, shumica e monumenteve janë lënë pasdore dhe si rrjedhojë ato vazhdojnë të degradohen, të rrenohen dhe të zhduken. Intervenimet emergjente dhe restauruese nuk janë të shoqëruara me plan të qëndrueshmërisë në mënyrë që monumentet të kthehen në shërbim të shoqërisë.

Shumica e monumenteve arkitektonike, të cilat janë demtuar gjatë luftës dhe ato të cilat për shkak të mirëmbajtjes së dobët janë degraduar, tashmë kanë mbetura rrenoja, ndërkaq trashëgimia arkeologjike është e trajtuar vetëm në nivelin e evidentimit dhe “gërmimeve me karakter shkencor” por pa intervenime konzervuese të cilat sigurojnë ruajtjen e integritetit fizik të

¹ Kushtetuta e Republikës së Kosovës

tyre. Institucionet përgjegjëse ende nuk i kanë definuar zonat mbrojtëse të këtyre monumenteve dhe si rrjedhojë hapëisra e tyre gjithnjë e më shumë ngushtohet si pasojë e zhvillimeve urbane.

Shkaqet e kësaj gjendje janë të ndryshme. Ato ndërlidhen me kapacitetet institucionale për zbatim të politikave nacionale, me performancën institucionale veçmas të institucioneve kompetente të trashëgimisë kulturore; me koordinimin ndërsektorial, sidomos sektorit të trashëgimisë me sektorin e planifikimit hapësinor dhe sektorin e infrastrukturës. Gjithsesi, gjenda e trashëgimië kulturore është e ndërlidhur edhe me sundimin e ligjit dhe performancën e sistemit juridik. Ndeshkimet për keqbërësit në trashëgimi janë tejet minimale dhe shpesh lëndet në gjykata janë të lëna pasdore.

Si pasojë e kësaj gjendje trashëgimia kulturore vazhdoj të mbetet barrë e shoqërisë. Të gjitha investimet në trashëgimisë vijnë nga buxheti i publik dhe nga fondet ndërkombëtare ndërsa rikthimi në investimet është tepër i ulët.

Në anën tjetër, trashëimia natyrore dhe në përgjithësi potencialet natyre të Istogu kanë pasur një vemendje më të madhe gjatë 4-5 viteve të fundit. Jane evidentuar dhe shenjëzuar shtigje të reja të ecjes (hiking), janë identifikuar dhe hulumtuar shpellat, si dhe është mbështetur komuniteti lokal në adaptimin e hapësirave për akomodim dhe mikëpritje të turistëve. Me tepër, në Istog ka pasur edhe organizime të ndryshme të sporteve outdoor, një më I veçanti është paragllajdi. Mirëpo, sikurse edhe në pjesët tjera të Kosovës, prerjet ilegale dhe ndërtimet e pakonrolluara e kane degraduar sipërfaqen pyjore, duke I shkaktuar dëme florës dhe faunës.

HISEDARET

	Institucioni	Përfaqësimi vendimarrës	Lloji
1	Kryetari i Komunës	Kryetari	
2	Drejtoria e Kulturës	Drejtori + Stafi	
3	Drejtoria Edukimit	Drejtori + Stafi	
4	Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik	Drejtori + Stafi	
5	Drejtoria e Urbanizmit	Drejtori + Stafi	
6	Drejtoria e Bujqësisë	Drejtori + Stafi	
7	Drejtoria e Kadastrit	Drejtori + Stafi	
8	Klubi Letrar Podguri		OJQ
9	OJQ Folklori i Podgurit		OJQ
10	SHH Ali Hadri		OJQ
11	OJQ Aba		OJQ

12	OJQ Vizioni 02		OJQ
13	Klubi Alpin Podguri		OJQ
14	OJQ Shoqata e fermereve		OJQ
15	Shoqata e Gjuetareve “Gurrat e Bardha”		OJQ
16	TROFTA		Biznes
17	Agroprodukt		Biznes
18	Blif (Çaj)		Biznes
19	Agro Kovraga		Biznes
20	Ukë Gjema		Profesor i Etnologjise
21	Shefqet Gjoci		Kulturolog
22	Agon Ceta		Biznes
23	AN Production (Armend Neziri)		Biznes
24	Shefqet Mavraj		Piktor
25	Rexhë Fetahu		Piktor
26	Ndërmarrja “Ambienti”		NP

ÇËSHTJET KYQE DHE GRUPET PUNUESE

Përmes një procesi pjesëmarrës janë evidentuar pesë çështje kyqe të cilat duhet të adresohen brenda dokumentit të Strategjisë. Keto çështje janë gjetur përmes pyetjes se “Cilat janë sfidat kryesore në menaxhimin e trashëgimisë kulturore dhe natyrore të Komunës së Istogut”. Përmes grumbullimit të përgjigjeve, dhe tematizimit të tyre janë renditur këto çështje kyqe:

1. *Resurset njerëzore dhe politikat e edukimit për trashëgimi kulturore dhe natyrore*
2. *Përfshirja e trashëgimia kulturore dhe natyrore në zhvillimet urbane dhe sociale*
3. *Zhvillimi ekonomik përmes trashëgimisë kulturore dhe natyrore*
4. *Sfidat e bashkëpunimit në mes hisedarëve*
5. *Promovimi i Istogut përtej kufijëve komunal*

Mëqenëse secila nga çështjet kyqe kërkon analizë sektoriale duke përfshirë hisedarë nga institucionet publike dhe shoqëria civile. Grupet punuese të përfshira në analizë janë të renditura më poshtë:

1. *Resurset njerëzore dhe politikat e edukimit për trashëgimi kulturore dhe natyrore*

Mirjeta Shatri
Enver Boletini
Ramë Thaçi
Jusuf Mavraj
Naim Sadrijaj

2. *Përfshirja e trashëgimia kulturore dhe natyrore në zhvillimet urbane dhe sociale*

Enver Boletini
Agon Dreshaj
Alfred Tahirsylaj
Elianë Blakaj
Elfete Blakaj

3. *Zhvillimi ekonomik përmes trashëgimisë kulturore dhe natyrore*

Masar Kabashi
Mirjeta Shatri
Armend Delijaj
Regjë Mulaj
Enver Boletini
Valbonë Kaliqanaj
Fadil Kabashi

4. *Sfidat e bashkëpunimit në mes hisedarëve*

Ilri Ferataj
Elianë Blakaj
Enver Boletini
Ismet Demaj
Masar Kabashi

5. *Promovimi i Istogut përtej kufijëve komunal*

Masar Kabashi
Muhamet Gusturanaj
Ismet Demaj
Regjë Mulaj
Enver Boletini
Jusuf Mavraj

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT është teknikë menaxhimit dhe planifikimit strategjik që shërben për identifikimin e Perparësive, Dobësive, Mundësive dhe Kanosjeve të ndërlidhuar me temën e analizuara. Në vazhdim janë listuar tabelat SWOT për Pesë (5) Çështjet kyqe të identifikuara nga hisedaret:

1. Përfshirjen e trashëgimisë kulturore dhe natyrore në edukimin primar dhe sekondar

Në përgjithësi, siç u tha me lartë, Komuna e Istogut është e pasur me trashëgimi kulturore dhe natyrore. Kjo pasuri është e shprehur në formën e saj ndërtimore, peizazhore dhe shpirtërore. Mirëpo, programi shkollor primar dhe sekondar në mas shumë të vogël përfshin këto pasuri në kurrikulat e edukimit. Nxënësit kanë ndërveprim shumë të kufizuar me këto pasuri, me shumë në formë të ekskurzioneve dhe vizitave private por jo edhe në lëndë specifike sic janë historia, edukata qytetarë, mjedisi etj.

Përmes qasjes strategjike do të ishte e mundur që Komuna e Istogut të shendërrohet në një ‘muze të hapur’ të trashëgimisë kulturore dhe natyrore në të cilin nxënësit e shkollave fillore dhe të mesme do të jenë të përfshirë në mësimnxënie dhe të inspiruar për të vazhduar të merren me diciplinat kulturore dhe mjedisore.

ANALIZA SWOT - ÇËSHTJE KYQE 1: Përfshirjen e trashëgimisë kulturore dhe natyrore në edukimin primar dhe sekondar	
PËRPARËSITË 1. Istogu është i pasur me asete të trashëgimisë kulturore dhe natyrore. 2. Kemi kuadër dhe infrastrukture të nevojshme për promovimin e trashëgimisë kulturore. 3. Ka përkrahja e institucioneve komunale për integrimin e trashëgimisë kulturore në edukim.	DOBESITË 1. Mungesa e përkujdesjes së rregullt të insitucionëve perkatëse dhe e faktorit njeri në mbrojtjen e trashëgimisë kulturore. 2. Mungesa e vizitave e nxënësve në monumenteve kulturore dhe historike dhe arkeologjike. 3. Mungesa e literaturës për trashegimi kulturore dhe natyrore. 4. Mungesa e infrastrukturës të përshtatshme për pritje të vizitorëve në lokalitete arkologjike 5. Mungesa e kontetit/ narracioni për vendet historike.
MUNDËSITË 1. Përfshirja e integritimit të trashëgimisë kulturore dhe natyrore në programet e eduktimit primar dhe sekondar 2. Krijimi i një zonë pasur (muze i hapur) me trashëgimi kulturore 3. Krijim të kuadër të mjaftueshëm për zbatimin e programit edukativ në trashëgimisë kulturore dhe natyrore	RREZIQET 1. Mungesa e buxhetit për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore 2. Mungesa e vullnetit politik për ndryshim të programeve edukative

2. Trajtimi e trashëgimisë në zhvillimet urbane, mjedisor dhe sociale

Komuna e Istogut ka të hartuar Planin Zhvillimor komunal i cili është një dokument strategjik mbiu zhvillimet hapësinore dhe urbane. Megjithatë, zhvillimet urbane në komunën e Istogut janë

të pjesërisht të kontrolluara në zonën urbane të komunës, ndërsa në zonat rurale zhvillimet urbane janë plotësisht të pakontrolluara, sidomos ndërtimet. Situata përkeqësohet edhe me tepër për shkak se lokalitetët e trashëgimisë kulturore nuk e kanë të definuar zonat mbrojtëse. Për pasojë, shumë ndertime cenojnë hapësirën rrethuese të lokaliteteve të trashëgimisë, duke bërë që shumë prej lokaliteteve të trashëgimisë kulturore degradohen dhe shkatërrohen. Institucionet përgjegjëse nuk e monitorojnë situatën dhe për pasojë gjendja vazhdon të përkeqësohet. Hisedarët, përmes një qasjeje të re, duhet të angazhohen në integrimin e trashëgimisë kulturore dhe natyrore në planet zhvillimore komunale përmes definimit të zonave me rëndësi të veçantë kulturore dhe përfshirjes komunitare në vlerësimin dhe menaxhimin e këtyre hapësirave.

ANALIZA SWOT - ÇËSHTJE KYQE 2: Trajtimi e trashëgimisë në zhvillimet urbane, mjedisor dhe sociale;	
PËRPARËSITË 1. Komuna e Istogut ka shtrirje të asetëve të trashëgimisë kulturore në të gjithë territorin e komunës. 2. Qasja në lokacionet e trashëgimisë është e lehtë përmes rrugëve lokale.	DOBESITË 1. Asetët e trashëgimisë kulturore demtohen për shkak të mirembajtjes së pamjaftueshme 2. Asetët e trashëgimisë kulturore demtohen për shkak të zhvillimeve, urbane dhe infrastrukturore 3. Asetët e trashëgimisë kulturore nuk i kanë të definuara perimetrat dhe zonat mbrojtëse. 4. Mungesa e përkujdesjes dhe monitorimit institucional nga institucionet qendrore.
MUNDËSITË 1. Definimi i hapësirave me rëndësi të veçantë për trashëgiminë kulturore dhe natyrore 2. Përfshirja e asetëve të trashëgimisë kulturore në Planet lokale hapësinore 3. Përfshirje së komunitetit lokal për vlerësim të trashëgimisë kulturore.	RREZIQET 1. Demtimi dhe zhdukja e trashëgimisë kulturore për shkak të zhvillimeve hapësinore

3. Roli i trashëgimisë kulturore në ndërmarrësi dhe industri krijuese;

Industria kreative është fushë e re e cila bazohet në resurset kreative kulturore të një hapësirë të caktuar gjeografike. Industria kreative kryesisht fokusohet fushat kreative artistike, arkitekturë, dizjan, modë, medie audiovizuale, arte performuese, IT, kulinari etj. Në këtë aspekt, trashëgimia kulturore është faktor kyç për inspirim. Për ta bërë këtë nevojitet një qasje e re lokale duke krijuar mundësi për të hulumtim të të gjitha formave të trashëgimisë kulturore, prezantim të tyre dhe mbështetje për sektorin e industrisë kreative.

ANALIZA SWOT - ÇËSHTJE KYQE 3: Roli i trashëgimisë kulturore në ndërmarrësi dhe industri krijuese;	
PËRPARËSITË 1. Thesar i bollshëm i vlerave të trashëgimisë kulturore & natyrore (arkeologjike, arkitektonike, industriale etj.) 2. Trashëgimia shpirtërore - etnologjike (identifikimi me veshjen e podgurit, folklor burimor etj.) 3. Evidentimi i shumices se asetëve të trashëgimisë kulturore dhe natyrore 4. Përfshirja në mbrojtje ligjore nga ana e shtetit të disa nga asetët. 5. Produktet turistike në bjeshket e Komunës së Istogut 6. Komuniteti bjeshkatar është aktiv në sferën e turizmit 7. Themelimi i Muzeut të Komunës	DOBESITË 1. Trashëgimia kulturore nuk konsiderohet si resurs zhvillimi 2. Potenciali i mundshëm i arsimuar kërkon mundësi të reja jashtë komunës së Istogut 3. Mungesa e mbështetjes insitucionale për rehabilitimin e hapësisave të trashëgimisë kulturore 4. Mungesa e legjislacionit për partneritet public-privat për asetët e trashëgimisë kulturore
MUNDËSITË 1. Aktivizimi dhe funksionalizimi dhe rritësimi i trashëgimisë kulturore 2. Përfshirja e të rinjeve në tregun e punës 3. Krijimi i ndërmarrjeve të reja në sektorin e turizmit kulturor 4. Krijimi i një fondi të veçant për ndërmarrje të reja	RREZIQET 1. Migrimi i popullsisë 2. Dëmtimi i asetëve nga faktori ‘kohe’ 3. Mungesa e vullnetit politik

4. Bashkëpunimin ndërinstytucional

Bashkëpunimi ndërsektorial dhe ndërinstytucional është aspekti kyç i mbrojtjes së trashëgimisë kulturore. Sipas legjislacionit në fuqi, autoriteti përgjegjës për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore është Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve. Mirëpo rol të rëndësishëm kanë edhe autoritetet komunale të cilat merren me menaxhimin ditor të territorit të tyre, si dhe shoqëria civile që janë shfrytëzues dhe konsumues të trashëgimisë kulturore. Deri me tani këta hisedarë nuk kanë arritur të ndërtojnë ndonjë mekanizëm të përbashkët të komunikimi dhe bashkërendimit të aktiviteteve. Sipas modeleve të aplikuara në vende të tjera, është e nevojshme krijimi i grupëve të përbashkëta me qëllim të menaxhimit të qëndrueshëm të trashëgimisë kulturore duke synuar ruajtjen e vlerave dhe përdorimin e saj për zhvillim lokal.

ANALIZA SWOT - ÇËSHTJE KYQE 4: Bashkëpunimin ndërinstytucional	
PERPARESI	DOBESITË

1. Vullneti i inisitucioneve komunale për mbrojtje dhe menaxhim të trashëgimisë kulutorore. 2. Shoqëria civile aktive dhe e vetdijshme për rëndesinë e trashëgimisë kulturore 3. Frymë positive për bashkëpunim në mes të insitucioneve komunal dhe shoqërisë civile	1. Nuk ekziston një organ i përbashkët i hisedareve për t'i adresuar çështjet që lidhen me trashëgimi kulturore dhe natyrore 2. Trashëgimia kulturore është në margjina të zhvillimet lokale
MUNDËSITË 1. Krijimi i një komiteti të përbashkët të institucioneve komunale dhe shoqërisë civile për mbrojtje dhe menaxhim të trashëgimisë kulturore. 2. Krijim i një modeli pozitiv për menaxhimin e trashëgimisë kulturore si model për zhvillim lokal	RREZIQET 1. Mungesa e vullnetit politik,

5. Promovimin e regjionit të Istogut përmes resurseve të kulturore dhe natyrore.

Komuna e Istogut është një prej komunave me të pasura me trashegimi kulturore dhe natyrore në Kosovë. Vendet arkeologjike, kullat e gurit si dhe bjeshkët e pasura janë disa nga këto pasuri. Mirepo, në mungesë të promovimit, Istogu nuk ka është i njohur nga publiku në nivel te vendit dhe me gjerë. Komuna deri tani nuk ka qenë në gjendje të krijoj një platformë promovuese, dhe as ndonjë zyrë turistike e cila do të ishte në shërbim të vizitorëve. Aq me pak, monumentet të cilat gjenden në teritorin e komunës nuk janë të pajisjura me shenjëzim dhe me interpretim adekuat në lidhje me vlerat e tyre.

Sot, ndërkaq do të ishte një mundësi e mirë që të shfrytezohen mundësitë reja teknologjike dhe kreative për krijimin e një platforme online, ndërsa edhe të aktivizohet zyra turistike ne qendrën e qytetit, si dhe të ndërtohen narracionet për vendet e trashëgimisë kulturore dhe natyrore të komunës.

ANALIZA SWOT - ÇËSHTJE KYQE 5: Promovimin e regjionit të Istogut përmes resurseve të kulturore dhe natyrore.	
PERPARESI 1. Istogu, komunë me pasuri kulturore dhe natyrore 2. Shumica e monumenteve janë te evidentuara 3. Pozita gjeografike e Komunës se Istogut, pranë Bjeshkëve të Nemura 4. Disa nga monumentet jane ne listen e trashegimise kulturore	DOBESITE 1. Mungesa e informatave për vende te veçanta te Istogut 2. Mungesa e pikave, refereuese, katalogjeve dhe informatave te tjera digjitale (GIS, rrjete sociale) 3. Mungesa e kuadrit profesional per promovim brenda institucioneve lokale

5. Ekziston hapësira për Zyren e Turizmit	
MUNDËSITË 1. Aktivizimi i Qendres per Informim per zonat e rendesishme te komunës 2. Digjitalizimi dhe promovimi ne rrjete sociale i trashegimise kulturore te Istogut 3. Krijimi I një Destinacioni të Ri për turizmin e natyrës dhe kulturës	RREZIQET 1. Mungesa e mirëmbajtjes në vazhdimësi 2. Zhvillimi pa kriteret, humbja e resursve 3. Mungesa financiare

VIZIONI DREJT TE ARDHMES

Në punëtorinë e dytë, bazuar në metodologjinë e aprovuar, hisedarët janë fokusuar në vizionimin për mbrojtjen dhe integrimin e trashëgimisë kulturore dhe natyrore në zhvillimin lokal dhe të gjendrueshëm. Deklarata e vizionit e miratuar nga hisedaret është:

Komuna e Istogut - Mjedis vital, ndërthurje e TRASHËGIMISË KULTURORE DHE NATYRORE si burim inspirimi për ENERGJI TË REJA KRIJUESE për ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM dhe MIRËQENIE të KOMUNITETIT VENDOR.

OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME DHE OBJEKTIVAT SPECIFIKE

Bazuar në vizionin dhe analizën SWOT janë vendosuar objektivat e përgjithshme dhe objektivat specifike

OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME

- Integrimi i trashëgimisë kulturore në programet e edukimit primar dhe sekondar**
- Mbrojta e vlerave/resurseve kulturore nga zhvillimet urbane, mjedisore dhe sociale**
- Zhvillimi i ndërmarrësisë dhe industrisë krijuese me thelb në trashëgiminë kulturore dhe natyrore**
- Nxitja e bashkëpunimit dhe krijimi i mekanzimit institucional për menaxhimin e resurseve kulturore dhe natyrore - krijimi i organizimit institucional**
- Promovimi i regjionit të Istogut si destinacion i kulturës dhe natyrës**

Objektiva e përgjithshme 1 : Integrimi i trashëgimisë kulturore në programet e edukimit primar dhe sekondar dhe profesional

Objektivat Specifike

- a. Ngritja e kapaciteteve të pedagogëve dhe përmirësimi i metodave pedagogjike
- b. Edukimi joformal profesional dhe puna praktike
- c. Stimulimi i të rinjve për arsimim në trashëgimi kulturore

Aktivitetet

1. Pasurimi i përmbajtjes së monumenteve, shkrimi i narracionit, vendosja e tabelave informative
2. Përmirësimi i metodave pedagogjike interaktive për trashëgiminë kulturore dhe natyrore
3. Përgaditja e programit të lendeve zgjedhor për dijet tradicionale (kulinari, pem'tari, artizanate, mikpritje), ekologji dhe bjeshkatari, hidromonumente
4. Subvencionimi i OJQ për edukimin joformal në trashëgimi kulturore dhe natyrore (kampe, gara, festivale, ligjeratë)
5. Joshja në arkeologji (Kampe me arkeologë)
6. Dhenia e bursave për shkollë në fushat relevante të trashëgimisë kulturore

Objektiva e përgjithshme 2: Mbrojtja e vlerave/resurseve kulturore nga zhvillimet urbane, mjedisore dhe sociale

Objektivat Specifike

- a. Identifikimi i trashëgimisë kulturore dhe natyrore në komunën e Istogut
- b. Përfshirja e zonave mbrojtëse në planin lokal zhvillimor
- c. Mirëmbajtja dhe inspektimi i rregullt

Aktivitetet

1. Identifikimi i lokaliteteve, definimi i zonave mbrojtëse të trashëgimisë kulturore dhe natyrore dhe përfshirja e tyre në Planin Zhvillimor Komunal dhe në Harten Zonale
2. Amandementimi i PZHKs dhe Hartes Zonale
3. Krijimi i njësisë së inspektoratit komunal për monitorim të trashëgimisë kulturore. Hartimi i raportit vjetor mbi gjendjen e trashëgimisë kulturore.

Objektiva e përgjithshme 3: Zhvillimi i Ndërmarrësisë dhe industrisë krijuese me fokus në trashëgimi kulturore

Objektivat Specifike

- a. Krijimi i hapësirave / inkubatoreve për start – up (ndërmarrje të reja)
- b. Grantet për start - up (ndërmarrje të reja)
- c. Trajnime të specializuara për ndërmarrësi (shërbime, produkte, kontabilitet, etj)

Aktivitetet

1. Adaptimi/ndërtimi i hapësirave për start-up
2. Hartimi i programit për mbështetje të start up (thirrja, kriteret e përzgjedhjes, përzgjedhja, trajnimet)
3. Lansimi i progranteve të granteve vjetore për mbështetje të start-up.

Objektiva e përgjithshme 4: Nxitja e bashkëpunimit dhe krijimi i mekanizmit institucional për menaxhimin e resurseve kulturore dhe natyrore - krijimi i organizimit institucional

Objektivat Specifike

- a. Koordinimi në mes të hisedareve, institucioneve dhe shoqërisë civile
- b. Harmonizimi i politikave të zhvillimit dhe të financimit të trashëgimisë kulturore
- c. Nxitja e pjesëmarrjes të komuniteteve lokale në përkujdesjen ndaj trashëgimisë kulturore

Aktivitetet

1. Hartimi i statutit të njesisë menaxhuese
2. Krijimi i njesisë menaxhuese për menaxhim të trashëgimisë kulturore dhe natyrore
3. Krijimi i programit 'monumenti i mbrojtur'

Bordi
(Komuna, shoqëria civile,
komuniteti i biznesit)

Koordinatori

**Mbrojta e
Trashëgimisë
Kulturore**

**Zhvillimi socio
ekonomik përmes
trashëgimisë**

Edukimi

Promovimi

Figure 1 Skema e organizimit të njesisë menaxhuese

Objektiva e përgjithshme 5: Promovimi i Istogut si destinacion i kultures dhe natyrës

Objektivat Specifike

- a. Brendimi i Komunës së Istogut
- b. Zhvillimi i kanaleve të komunikimit dhe krijimi i infrastrukturës fizike dhe digjitale për komunikim
- c. Organizimi i ngjarjeve promovues
- d. Krijimi i qasjes fizike në lokalitetet e trashëgimisë kulturore

Aktivitetet

1. Krijimi i brendit të Komunës së Istogut
2. Krijimi i përmbajtjeve të reja (itinerarë)
3. Testimi/pilotimi i përmbajtjeve
4. Krijimi i Zyrës së Turizmit
5. Subvencionimi i OJQ-vë në sektorin e turizmit
6. Organizimi i eventeve turistike
7. Ndërtimi i rrugëve dhe shtigjeve në drejtim të lokaliteteve të trashëgimisë kulturore dhe natyrore

